

BONAA

Musa takada plade

Musa kunna Misila 1:1-11:10

Luda bona kū Isarailano Misila 12:1-15:21

Isarailano kurena gbárannan 15:22-18:27

Luda baka kunna kū Isarailano 19:1-20:26,
23:1-24:18

Bizakuta yā 31:1-18

Isarailano Luda bāka kunna kūnwo yāgboronaa
32:1-34:35

Bizakutadōnaa 40:1-38

Waridōna Isarailano Misila

¹ Isaraila né kū ò tà Misila kū n̄ de Yakubuo, baadi kū a be gbēnō tón dí: ² Rubeni, Simeo, Levi, Yuda, ³ Isaka, Zebuluni, Biliaminu, ⁴ Dā, Nafatali, Gada kū Asao. ⁵ Yakubu buri pínō n̄ píñki gbēnōn baaakō akurime. Yusufu sō a gínake à kú Misila kò. ⁶ Akū Yusufu gá kū a víninō kū gbē kū ò kun a góroano n̄ píñki. ⁷ Isarailano né i ò kē dasi ò kàra ò dasi kù manamana, ò dà bùsuu píla píñki.

⁸ Kína dufu kū à Yusufu dōro kpata blè Misila, ⁹ akū à pì a gbēnōne: À Isarailano gwa, ò dasi kù ò dàóla. ¹⁰ Ò gé ò ɔndō keíne de òsun kararo yāi. Tó zì fùtē, ò na ó iberenōa ò zì ká kúoo ò bɔtē ó bùsun.

¹¹ Akū ò gbēnō dítéíne n̄ dikirinō ū ò wé tārmma kū zì gbāna kēnaao. Leme ò Pitomu kū Rameseo kàtē Firi'aunane a póblekatekianō ū le. ¹² Ama lán òtēn warí dōrmma nà, leme òdigō kara le òtēn dagula, akū swɛ̌e kè Misilanogu n̄ yā musu. ¹³ Akū ò n̄ dá zòzī pāsīn ¹⁴ ò n̄ pɔ yàka ò ɛ zì gbāna dàńne kū

kúnkubonaaō kū bura zī sīnda pínkio. Ò zī pīnō dàáne pínkī pāsīpāsī.

15 Akū Misilano kína Eberu néseterinō sīsi, a do tón Sifira, a do Pua. **16** À pīnō: Tó áni né i Eberu nōgbēnōne tera sa, tó gōgbēmē, à a dē. Tó nōgbēmē sō, à a tó. **17** Nōgbē pīnōn Luda vīna vī, odi yā kū à ónē kero, òten négōgbēnō tó. **18** Akū kína pī nō sīsi à nō lá à pī: À kē dera a kē le a négōgbēnō tō? **19** Ò wēa à pī: Eberu nōgbēnō de lán Misila nōgbēnō bāro, ò wāna òdi né i ari ògō ká. **20** Lemē Isarailano tēn kara le òten dasi kū. Akū Luda yā mana kē néseterii pīnōnē **21** à nō gbá nēnō, kū ò a vīna vī yāi. **22** Akū Firi'auna yā dītē a gbēnōne nō pínkī à pī: À Eberu négōgbē kū ò nō ínō ká Nili ín nō pínkī, ama à nēnōgbēnō tó.

2

Musa inaa

1 Levi buri gōgbē Levi buri nōgbē sē. **2** Nō pī nō sī à né i gōgbē ū. Kū à è né pī mana, akū à a ùtē mō aakō. **3** Kū adi fō à a ùtē doro, à kepu tānko sē à bōdaa lēa de ísūn gē a gūnlo yāi. Akū à né pī dān à gēe à dītē Nili ílēa kanda gūn. **4** Né pī dāre ze zā dire, àten gwa yā kū ani a le.

5 Akū Firi'auna nēnōgbē gēe zú o swai, a gbēnō tēn kure swa pī lēa. À tānko è ditēna kandan, akū à a zōnōkpāre zī à gēe à a sē. **6** Kū à wē, à è né mé à dan, àten sō dō. À kēnē wēnda à pī: Eberu négōgbēmē. **7** Akū né pī dāre sū à pī Firi'auna né pīnē: N̄ ye mà gē mà Eberu nōgbē sīsinne àgō yō kpānnē né pīan yā? **8** À wēa à pī: N̄ gē! Akū nēnōgbē pī gēe à né pī da sīsi.

⁹ Firi'auna nénɔgbẽ pìi pìne: Ñ né pì sé ñ tá kãao ñgɔ̄ a gwamene, manigɔ̄ fīna bonne. Akū à né pìi sè à tà kãao, àteni a gwa. ¹⁰ Kū né pì zɔ̄kɔ̄ kù, à a sè à gèe kãao Firi'auna nénɔgbẽ pliné, akū à a sì a né ū. À tó kpàne Musa, zaakū à pì, a a bò í gūmme.

Musa bàà lé à tana Midia bùsun

¹¹ Zīkea kū Musa zɔ̄kɔ̄ kù, à gèe a buri Eberunɔ̄ gwa, akū à zī gbāna kū òtēn ke è. À è Misila gbẽ tēni a buri dake gbẽ. ¹² Kū à gu gwàgwa, adi gbẽke ero, akū à Misila gbẽ pìi dè à a ùtē bùsu'atēn.

¹³ Kū gu dò, à bò à Eberunɔ̄ è gbēnɔ̄n pla, òtēn fiti ke. Akū à gbẽ kū a yā nnaro là à pì: Bóyái ntēni n gbēndo gbēe? ¹⁴ À wèa à pì: Dí mé à n dite kína yāgɔ̄gɔ̄ri ūwērēe? Ñ ye ñ ma dε lákū n Misila gbẽ dè nàn yá? Akū vīna Musa kù à pì: Ò yā kū ma kèe dò fá!

¹⁵ Kū Firi'auna yā pìi mà, àten wete à Musa dε, akū à bàà lènε à tà Midia bùsun, akū à vùtē lògɔ̄ sare gwe. ¹⁶ Midia sa'ori kun à nénɔgbēnɔ̄ vī gbēnɔ̄n suppla, akū ò sù ò í tò ò kà pókādenɔ̄ gó ímikin ñ de pókādenɔ̄nε. ¹⁷ Kū sādāri kēnɔ̄ sù òtē périma, akū Musa fute à yā sì kūñwo, akū à í kpànnε ñ pókādenɔ̄. ¹⁸ Kū ò tà ñ de Rueli kīnaa, à ñ lá à pì: À kē dera a su káaku le gbāraa? ¹⁹ Ò wèa ò pì: Misila gɔ̄gbẽ ke mé à ó sí sādārinɔ̄. Àkū mé se à í tò à kpàwēre ó pókādenɔ̄. ²⁰ Akū à ñ lá à pì: Ade pì kú máa? Bó yā mé à tò a gɔ̄gbẽ pìi tò gwee? À a sísi à su à pó ble kūoo. ²¹ Musa sù, akū à wè à vùtē kū gɔ̄gbẽ pìio, akū gɔ̄gbẽ pì a nénɔgbẽ Zipora kpàa nɔ̄ ū. ²² Akū Zipora né í gɔ̄gbẽ ū, akū Musa tó kpàne

Gesōmu, à pì: Buri z̄l̄t̄oñ ma ū gb̄e pāndeno bùsun la.

²³ Kū à gùi kè, akū Misilanc kína gà. Isarailanc t̄eni nda z̄òz̄i kū òten ke yāi, òten wiki lé, akū n̄ wiki pì kà Luda kínaa. ²⁴ À n̄ ndanaa mà, a bàka kū à kú kū Ibrahīo kū Isaakuo kū Yakubuo dí sāaguro. ²⁵ Luda Isarailanc gwà, akū ò kēnē wēnda.

3

Luda Musa sisinaa

¹ Musa t̄eni a anzure Midiā bùsu sa'ori pókādeno dā à v̄l̄ gbárannala ari à kà kpi kū òdi pi Orebu kínaa. ² Akū Dikiri Malaikaa bò à sùa tévuraa gūn tariankpān. Musa tariankpā pili gwà à è té kúa, ama àten té kūro. ³ Akū à pì: Mani gé mà daboyā pì gwa de mà d̄s pó kū à tò tariankpā pì t̄en té kūro. ⁴ Kū Dikiri è à sù gwa, akū à lé zùi zaa tariankpā pili gūn à pì: Musa! Musa! Akū à wèa à pì: Makū di! ⁵ Luda pìne: N̄sun nairo. N̄ n kyate bobo, zaakū gu kū n̄ zen kun adoname. ⁶ Akū à pì: Makūmē n̄ dizin̄ Ibrahī kū Isaakuo kū Yakubuo Luda ū. Akū Musa pó kù a wéa, kū à wé kena pla kū Ludao vīna vī yāi. ⁷ Akū Dikiri pì: Ma yā'ūmma kū ma gbēn̄ ten ke Misila è, ma wiki kū n̄ wētāmmariñò tò òten lé mà. Má n̄ wāwākēnaa d̄s. ⁸ Ma kipa mà n̄ sí Misilanc mà n̄ bōte bùsuu pìn mà gé kūñwo bùsu mana yàasan, gu kū vī kū z̄l̄'io din, bùsu kū Kanaan̄n kun kū Itin̄ kū Amorin̄ kū Perizin̄ kū Ivin̄ kū Yebusin̄o. ⁹ Isarailanc wikilena kà ma kínaa tera sà, ma warì kū Misilanc ten dōm̄ma è. ¹⁰ N̄ gé tera sà, ma n̄ z̄l̄ Firi'aunaamē de n̄ ma gb̄e Isarailanc bōte Misila. ¹¹ Akū Musa pì Ludan̄: Dín

ma ū kū mani gé Firi'auna kīnaa mà Isarailanō bōte Misilai? ¹² Luda pīne: Manigō kū kūnwo. Zīna kū ma n zī sèedaan dí. Tó n n̄ bōte Misila, áni donyī kemene kpi dí pōtēa.

¹³ Akū Musa pì Ludane: Tó ma ge ma ò Isarailanōne ma pì, n̄ dizinō Luda mé à ma zīm̄ma, tó ò ma la n tī s̄ bi? Mani piñne derame? ¹⁴ Luda wèa à pì: Makūm̄e gbē kū má de a ū ū. N̄ oñne makū mé ma n zīm̄ma. ¹⁵ Luda pīne dō: N̄ o Isarailanōne makū Dikiri n̄ dizinō Ibrahī kū Isaakuo kū Yakubuo Luda mé à n zīm̄ma. Ma tōn gwe gōrō sīnda píni. Agō ma sísi le ari á buria. ¹⁶ N̄ gé n̄ Isaraila gbē zōkōnō kakara n̄ oñne makū Dikiri n̄ dizinō Ibrahī kū Isaakuo kū Yakubuo Luda mé à bò à sūmma. N̄ oñne mateni n̄ e ma yā kū òten keñne Misila è. ¹⁷ Mani n̄ bōte Misila gu kū òten wé tām̄ma pīn, mani gé kūnwo bùsu kū Kanaanōn kun kū Itinō kū Amōrinō kū Perizinō kū Ivinō kū Yebusinō, gu kū vī kū zō'io din. ¹⁸ Oni n yā ma. Mōkōn kū Isaraila gbē zōkōnō à gé à Misila kína le à one makū Dikiri Eberunō Luda ma bo ma suáwa, ma pì à á gba zé à gé gōrō aakō ke gbárannan de à sa o makū Dikiri á Luda. ¹⁹ Má dō kū Misila kína ni we à géro, tó adi ke ma a dà tilasiro. ²⁰ Mani o tō Misilanō, mani daboyānō ke mà wé tāom̄ma, gbasa à á gbaré. ²¹ Mani tó Misilanō á wé gwa, de tó átēn tá, áni tá ḡkoriro. ²² Á nōgbē sīnda píni andurufu ke wura nōmanablebōnō kū pōkasano gbeke a Misila nōgbē dakea kū n̄ nōgbē kū ò kú a bēano, à da á nēgōgbēnōne kū á nēnōgbēnō. Len áni Misilanō pōnō sím̄ma le manamana.

4

Luda Musa gbana daboyákəna zé

¹ Musa wèa à pì: Tó odi ma náani kero, akū odi ma yã maro, tó ò pì mɔkɔn mé n bo n sumaro sɔ̄ bi?

² Akū Dikiri a là à pì: Bón ní kūna gwee? À wèa à pì: Gòome. ³ Dikiri pìnε: Ñ góò pì pâte zîtε. Kū à pâte, akū à lì mlè ũ, akū Musa a zîda gà gwe. ⁴ Dikiri pìnε: Ñ o bo ñ a kū a vlāa. Kū à kù, akū à èra à lì gó ũ a õi. ⁵ Dikiri pìnε: Len ïni ke le, de ò sí kū makū Dikiri n̄ dizinɔ̄ Ibrahî kū Isaakuo kū Yakubuo Luda mé à bò à sùmma.

⁶ Dikiri èra à pìnε dɔ̄: Ñ n̄ o sɔtɔ̄ n̄ utan. Akū à sɔtɔ̄n. Kū à bò, à è a o lì kusu ũ, à kè púu lán buu bà. ⁷ Dikiri pìnε: Ñ èra ñ n̄ o sɔtɔ̄ n̄ utan. À èra à sɔtɔ̄n. Kū à bò, à è à kè a gbèn. ⁸ Dikiri pìnε: Tó odi n̄ náani ke ò sèeda káaku siro, ò kpékpe pó sí. ⁹ Tó odi sèeda pla pìnɔ̄ sí ò n̄ yã mà sɔ̄ro, ñ Nili í tó ñ kóte zîtε, ani li aru ũ.

¹⁰ Akū Musa pìnε: N yã nna Dikiri! Zaa zî yã'onaaraga kūmaoro. Bee zaa gorɔ̄ kū n yã òmènε, ma lé tikisime. ¹¹ Akū Dikiri pìnε: Dí mé à lé dà bisásirinε? Dí mé àdi a néne nate ke àdi a sâto kū? Dí mé àdi tó à gu e ke àdi a vîna kū? Makū Dikiri, makūroo? ¹² Ñ gé! Mani kpányî kū yã'onaao, mani yã kū ïni o danne. ¹³ Akū à pì: N yã nna Dikiri! N yã nna! Ñ gbé pânde zî. ¹⁴ Akū Dikiri pɔ̄ fè kū Musao à pì: N vîni Haruna Levi buri kunloo? Má dɔ̄ kū yã'ona zî'ü kâaoro. Àten su danle. Tó á wé kè pla, a pɔ̄ ni ke nna. ¹⁵ Ñ yã o kâao ñ yã kū ani o dane. Makū, manigɔ̄ kpái kū yã'onaao, manigɔ̄ yã kū áni ke daárε. ¹⁶ Ani yã o gbénɔ̄ne n

gẽnε ũ, anigõ de n légbækpari ũ, ñigõ denε lán Luda bà. ¹⁷ N gò dí sé ñgõ kūna ñ sèedanø keo.

Musa εrana Misila

¹⁸ Musa tà a anzure Yεtoro kīnaa à pìne: N ma gba zé mà tá ma gbẽnø kīnaa Misila, mà e tó ò kpé kú kú wéndiio ari tera. Yεtoro pìne: N kipa aafia. ¹⁹ À sù à lè Dikiri ò Musanε Midia bùsun à pì: N fute ñ tá Misila, zaakū gbẽ kú òtēni n wẽtε ò n dε yãnc gàga ñ píni. ²⁰ Akū Musa a nanø sè kú a négõgbẽnø à n dí zaakia, à èra atén tá Misila à Luda gòo pì kūna. ²¹ Akū Dikiri pìne: Tó n ka Misila, ñ daboyā kú ma a gbāna kpàmmanc kε Firi'auna are píni. Ama mani a kùgbāna kú, ani gí gbẽnø gbarεi. ²² N onε makū Dikiri ma pì, Isaraila burime ma daudu ũ, ²³ akū ma pìne à ma daudu gbarε à gé donyī kεmεnε. Lákū à gí a gbarεi nà, mani a daudu de sà.

²⁴ Zé gǔn Musa tεn i gukea, akū Dikiri a lè gwe à ye à a dε. ²⁵ Akū Zipora gbè fẽnε sè à a né t̄z̄o z̄o à a gyɔfɔrɔ nà Musa gbáa à pì: Yāpuramε, ñ demεnε gɔ arude ũ. ²⁶ T̄z̄ona bire yāin à pìne gɔ arude. Akū Dikiri Musa tò.

²⁷ Dikiri pì Harunane: N gé da Musalε gbárannan. Akū à gèe à a lè Luda kpi kīnaa, à lé pèa. ²⁸ Musa yã kú Dikiri a zĩ à o bàba Harunane kú sèeda kú à pìne à kεnø. ²⁹ Akū Musa kú Harunao tà Misila ò Isaraila gbẽ z̄k̄nø kàkara. ³⁰ Haruna yã kú Dikiri ò Musanε bàbañne ñ píni, akū Musa daboyā pìnc kε Isarailanc wára. ³¹ Ò yã pì sì. Kú ò mà Dikiri mé à sù ñ gwa à ñ yã'ümmaaa è, akū ò kùtε ò donyī kεnε.

5

Musa kū Harunao gènε Firi'auna are

¹ Abire gbéra Musa kū Harunao gèe ò Firi'auna lè ò pìne: Yā kū Dikiri Isarailanɔ Luda òon dí. À pì n̄ a gbēnɔ gbarε ò gé dikpe keare gbárrannan. ² Firi'auna wémma à pì: Díme Dikiri ū kū mà a yā ma mà Isarailanɔ gbarεε? Má Dikiri dɔro. Mani Isarailanɔ gbarεro. ³ Akū ò pìne: Eberunɔ Luda bò à sùwá. N̄ ó gba zé ò gé ò gorɔ aakō ke gbárrannan ò sa o Dikiri ó Luda pìia, de àsun gyã káwáiro kesɔ zìi. ⁴ Akū Misila kína pìi pì Musane kū Harunao: À kè dera a tò gbēnɔ laakari ten go n̄ zìaa? À era á zìa. ⁵ Akū à èra à pì: Kū gbēnɔ dasi kū sà, akū á ye ò kámma bo kū n̄ zìo yá?

⁶ Zì birea Firi'auna yā dìte Isaraila wétämmarinɔnε kū n̄ don'aredenɔ à pì: ⁷ Àsun sèburu kpárrma ò kúnku keo lákū adì ke nà yā doro. Ò gé ò n̄ pó kẽ n̄ zìda. ⁸ Ama ò kúnku ke lákū òdi ke nà yā lén. Àsun lagoónnero, zaakū ma'adenɔmε. A yā mé à tò n̄ wiki dìgɔ dɔ, òten pi ò ye ò gé sa o n̄ Ludaamε. ⁹ À zì karañne de òsun ĩampaki le ò laakari kpá ékeyañna doro.

¹⁰ Akū n̄ wétämmarii pìno kū n̄ don'aredenɔ sù ò piñne: Firi'auna pì òsun sèburu kpááwa doro. ¹¹ À gé à wete á zìda gu kū áni len. Bee kū abireo óni zì lagoárero, bee fìti. ¹² Akū ò fàkɔa ò gèe Misila gu sǐnda píñki sè kẽ sèburu ū. ¹³ N̄ wétämmarii pìno dìgɔ nakaramáma lákū gu dìgɔ dɔ nà, de ò n̄ zì láka lákū òdi láka nà gorɔ kū òdi sèburu kpárrma. ¹⁴ Ò gbēnaa kè Isaraila don'arede kū n̄ wétämmarinɔ dìtenɔnε ò piñne: À kè dera ádi kúnku ke gbāra ke

gĩa à kà lákū ò a lé dìteáre nà yāroo? ¹⁵ Akū Isaraila don'aredeno gèe ò wiki lè Firi'aunaa ò pì: À kè dera ntén ke ókõnō n zòblerinoné leee? ¹⁶ Óteni sèburu kpawá doro, akū òten pi ò kúnkú ke. Óteni ó gbë, ama n gbénō mé ò taari vĩ. ¹⁷ Akū à pì: Ma'adenon á ū. Len á de le! A yā mé à tò adigô pi áni gé sa o Dikiria. ¹⁸ À gé zí ke. Oni sèburu kpááwa doro, bee kū abireo áni kúnkú ke lákū ò dàáre nà léa.

¹⁹ Kū ò ò Isaraila dor'aredenoné osun goró do kúnkubona lagoro, ò dì kū ò yā è sà. ²⁰ Kū ò bò Firi'auna kínnaa, ò dàkare kū Musao kū Harunao, òteni n dã, ²¹ akū ò pírincé: Dikiri á yā gwa à yâkpate ke kâáo, zaakū a tò Firi'auna kū a gbénón ye ó kâiro. A ó dêna zé kpàáman gwe. ²² Akū Musa èra à gèe à pì Dikirine: Dikiri, bôyái n wari dò gbë píncaa? Abire yain n ma zí yá? ²³ Zaa goró kū ma ge ma yā ò Firi'aunane kū n tó, akū àten wari dò n gbénóna, akū ndi n bo sôro bi!

6

Dikiri lésena Musané Isarailanó surabana yā musu

¹ Akū Dikiri píne: Ìni yā kū mani ke Firi'aunane e tera. Ani ní gbaré ma gbâna zòkô yâi. Ani pémma a bùsun ma gbâna zòkô yâi. ² Akû Luda èra à yā ò Musané à pì: Makûmè Dikiri ū, ³ ma bo ma su Ibrahî kû Isaakuo kû Yakubuooa Luda Gbânasindapinkide ū, ama odi ma dô ma tó Dikiriaro. ⁴ Ma bàka kú kûñwo, ma pì mani Kanaano bùsu kû ò kú a gûn buri zìtô ū kpáámma. ⁵ Ma Isarailanó ndanaa mà n zòblena Misilanoné yâi, akû ma bàka kû à kú kûñwoo pì yâ dí sâmaguro. ⁶ A yâ mé à tò n o

Isarailanɔnɛ makũmɛ Dikiri ũ. Mani á bo zĩ gbãna kū Misilanc dàáre gũn, mani á bo zòblen. Mani yãkpate ke kũníwo mani a bo kū ma gãssã gbãna. ⁷ Mani á sé ma gbẽnɔ ũ màgɔ de á Luda ũ, ánigɔ dɔ kū makũmɛ Dikiri á Luda kū à á bó Misila zĩ gbãna gũn ũ. ⁸ Mani gé kãáo bùsu kū ma a la dà Ibrahînɛ kū Isaakuo kū Yakubuo gũn. Mani á gba àgɔ vĩ. Makũmɛ Dikiri ũ.

⁹ Musa yã plì ò Isarailanɔnɛ, ama odi a yã maro kū zòzĩ pãsĩ n̄ mèe yò yãi. ¹⁰ Akū Dikiri ò Musanɛ à pì: ¹¹ N̄ gé n̄ o Misilanc kína Firi'aunane à Isarailanc gbaré ò bɔtẽ a bùsun. ¹² Akū Musa wè Dikiria à pì: Lákū Isarailanc dì ma yã maro nà, makū kū ma lé tìkisi, deran Firi'auna ni ma yã ma sɔɔ?

Musa kū Harunao buri bozire

¹³ Dikiri yã ò Musanɛ kū Harunao Isarailanc yã musu kū Misila kínao, à òníne ò bɔtẽ kū Isarailanc Misila. ¹⁴ N̄ buri ɔmbede káakunɔ tón dí. Isaraila daudu Rubeni négɔgbénɔn dí: Anɔku, Palu, Ezerɔnu, Kaami. Rubeni burinɔn gwe danedane. ¹⁵ Simeɔ négɔgbénɔn dí: Yemuɔli, Yami, Oada, Yakĩ, Zoa kū Kanaa nɔgbẽ né Soluo. Simeɔ burinɔn gwe danedane. ¹⁶ Levi négɔgbénɔ tón dí n̄ burinɔa: Gesɔmu, Koa, Merari. Levi kè wè basuddo akuri awee supplame. ¹⁷ Gesɔmu négɔgbénɔn dí n̄ burinɔa danedane: Libini kū Simeio. ¹⁸ Koa négɔgbénɔ tón dí: Amlamu, Iza, Eblɔnu, Uziel. Koa kè wè basuddo akuri awee'aakɔmɛ. ¹⁹ Merari négɔgbénɔn Mali kū Musio ũ. Levi burinɔn gwe danedane.

²⁰ Amlamu a dasẽ Yɔkebèdi sè nɔ ũ, akū à Haruna kū Musao ì kãao. Amlamu kè wè basuddo akuri awee supplame. ²¹ Iza négɔgbénɔn Kora kū Nefegio

kū Zikirio ū. ²² Uzieli négɔgbénɔn Misaili kū Elɛzafão kū Sitirio ū. ²³ Haruna Aminadabu né Eliseba, Nasɔ dāre sè nɔ ū, akū à Nadabu kū Abiuo kū Elɛazao kū Itamao ì kāao. ²⁴ Kora négɔgbénɔn Asi kū Elékanaao kū Abiasafao ū. Kora burinɔn gwe danédane. ²⁵ Haruna né Elɛaza Putielí nénɔgbénɔ doke sè nɔ ū, akū à Fineasi ì kāao. Levi buri ɔmbede káakunɔn gwe danédane.

²⁶ Haruna kū Musa kū Dikiri òníne ò Isarailanɔ bɔtε Misila gà kū gâaon gwe. ²⁷ Mókɔnɔ mé ò yã ò Misilano kína Firi'aunane de ò Isarailanɔ bɔtε Misila. ²⁸ Kū Dikiri yã ò Musanɛ Misila, ²⁹ à pì akâame Dikiri ū, yã kū áten onen à o Firi'aunane píンki. ³⁰ Akū Musa pìnɛ a lé tìkisi, deran Firi'auna ni a yã maa?

7

Kisira mèn kuri zîna Misilaa

¹ Akū Dikirii pì Musanɛ: N̄ gwa! Ma n ke lán ma bà Firi'aunane, akūsɔ n vîni Haruna de n légbekpari ū. ² N yã kū ma ònnɛ píンki o n vîni Harunane, ani o Firi'aunane à Isarailanɔ gbarε ò bɔtε a bùsun. ³ Bee kū abireo mani a kù ke gbâna. Mani sèedanɔ kū daboyâno ke Misila dasi, ⁴ ama Firi'auna ni á yã maro. Mani o tɔ Misilaa mà yâkpate ke kûñwo pâsîpâsî, mani bo kū ma zìkari Isarailanɔ gà kû gâao. ⁵ Tó ma bo kû ma gbânao Misilaa, mani Isarailanɔ bɔtεn, Misilano ni dɔ sà kû makûmɛ Dikiri ū. ⁶ Akū Musa kû Harunao kè lákû Dikiri òníne nà. ⁷ Gorɔ kû ò yã ò Firi'aunane, Musa kun wè basiikɔ, Haruna sɔ wè basiikɔ awee'aakɔ.

⁸ Akū Dikiri pì Musanε kū Harunao: ⁹ Tó Firi'auna daboyā gbèkamma, ñ o Harunane à a gò sé à pàtε a are, ani li mlè ū. ¹⁰ Kū Musa kū Harunao gèε Firi'auna kīnaa, ò kè lákū Dikiri òníne nà. Haruna a gòò sè à pàtε Firi'auna kū a ìbanɔ are, akū à lì mlè ū. ¹¹ Akū Firi'auna Misila wézérinɔ kū εzedenɔ sisi, akū ò daboyā dokɔnɔ pìnɔ kè se ñ εzedeke gún. ¹² Kū ñ baadi a gòò pàtε, akū ñ gòò pìnɔ lì mlènɔ ū, akū Haruna gò ñ pónɔ mòmɔ. ¹³ Firi'auna sā gbāname, adi ñ yā maro lákū Dikiri ò nà.

Ínɔ linaa aru ū

¹⁴ Dikiri pì Musanε: Firi'auna kù gbāna à gi gbēnɔ gbarεi. ¹⁵ Ñ gé ñ a le zia kɔnkɔ gɔrɔ kū àten gé swai. Ngɔ a dā Nili sare gwe. Ngɔ n gò kū à lì mlè ū pì kūna. ¹⁶ Ñ pinε makū Dikiri Eberunɔ Luda ma n zĩa, n òne à ma gbēnɔ gbarε ò gé donyī kεmenε gbárannan, ama ari tera à gímai. ¹⁷ Makū Dikiri ma pì, yā kū ani tó àgɔ dɔ kū makumε Dikiri ūn dí. Tó n Nili í lè kū gò kū ñ kūnaao, ani li aru ū. ¹⁸ Kpò kū ò kú í pìi gūnnɔ ni gaga, Nili í ni gbī sɔ, Misilano ni fu í pì minaa.

¹⁹ Akū Dikiri èra à pì Musanε: Ñ o Harunane à a gò sé à dɔ Misila ínɔ la, ñ swanɔ kū ñ swa'ɔnenɔ kū ñ ísεbokinɔ kū ñ íkakinɔ pínki ni gɔ aru ū. Aru nigɔ dagula Misila, bee kū kpénenɔ kū orozā gūnnɔ.

²⁰ Akū Musa kū Harunao kè lákū Dikiri òníne nà. Haruna a gòò pìi sè, à Nili í lèo Firi'auna kū a ìbanɔ wára, akū í pìi gɔ aru ū pínki. ²¹ Kpò kū ò kú a gūnnɔ gàga, akū Nili í pìi gbī sɔ, Misilano fùa ò mi. Aru dàgula Misila. ²² Misila εzedenɔ kè le se ñ εzedeke gún, akū Firi'auna kùgbāna kù, adi ñ yā maro lákū

Dikiri ò nà. ²³ Firi'auna èra à tà a bεa, adi yã pì da sero. ²⁴ Misilano bia yòyò Nili bara de ò í mi, zaakú odi fɔ ò swada'i mìro. ²⁵ À kun le ari gɔrɔ supplamɛ Dikiri Nili lənaa gbəra.

8

Blònɔ dagulanaa

¹ Akú Dikiri pì Musanɛ: Ñ gé ñ o Firi'aunane, makú Dikiri ma pì à ma gbénɔ gbarε ò gé donyi kəmene. ² Tó à gí ñ gbarεi sɔ, mani tó blònɔ da a bùsu gu sǐnda píngki la. ³ Blònɔ ni Nili pa ari ò bikú bara, ò gε a ɔnn ari a kpén, ò didi a gádoa. Ò gε a ìbanɔ ɔnnɔ gǔn kū a gbénɔ ɔnnɔ. Ò ká a kíninɔ kū a góno gǔn. ⁴ Blònɔ ni didia kū a gbénɔ kū a ìbanɔ ñ píngki.

⁵ Dikiri èra à pì Musanɛ: Ñ o Harunane à a gò sé à dɔ swanɔla kū swa'ɔnenɔ kū ísεbokinɔ, blònɔ ni da Misila bùsula. ⁶ Kū Haruna a gòò dà Misila ínɔla, akú blònɔ bòtε ò dà bùsuu pìla. ⁷ Akú εzεde pìnɔ kè le se ñ εzεdeke gǔn, ò tò blònɔ dà Misilala.

⁸ Akú Firi'auna Musa kū Harunao sìsi à pì: À kútε kε Dikirine à blònɔ kēma kū ma gbénɔ, mani á gbénɔ gbarε ò gé sa oa. ⁹ Akú Musa pì Firi'aunane: Ñ gɔrɔ ditemenɛ mà kútε kənne Dikirine kū n ìbanɔ kū n gbénɔ, de à blònɔ kēmma kū n ɔnnɔ ògɔ kú swai ado. ¹⁰ Firi'auna pì: Zia. Akú Musa pì: Ani kε lákú n ò nà, de ñgɔ dɔ kū gbékε de lán Dikiri ó Luda bàro. ¹¹ Blònɔ ni kēmma kū n ɔnnɔ kū n ìbanɔ kū n gbénɔ ògɔ kú swai ado.

¹² Kū Musa kū Harunao bò Firi'auna kínnaa, Musa wé kε Dikiria blò kū ò dà Firi'aunalano yã musu. ¹³ Dikiri Musa wékε sì, akú blònɔ gàga kpénɔ gǔn kū

ɔnnɔ kũ burano. ¹⁴ Ò ní kákara, akũ bùsu gbĩ sɔ́ píñki.
¹⁵ Kũ Firi'auna è à kè sàna, a sã kpé gbâna, akũ à gi
 Musa kũ Harunao yã mai lákũ Dikiri ò nà.

Sàa dagulanaa

¹⁶ Dikiri pì Musanε: N o Harunane à a gò sè à zítε
 léo, bùsutiti ni li sàa ũ Misila gu sǐnda píñkia. ¹⁷ Akũ
 ò kè le. Haruna a gò sè à zítε lèo, akũ bùsutiti lì
 sàano ũ, ò dà bisásirinɔla kũ nòbɔnɔ. Misila bùsutiti
 lì sàano ũ píñki. ¹⁸ Ezedenɔ yɔ́ ò gwà se ní εzedeke
 gún, akũ ò fùa. Sàano dà bisásirinɔla kũ nòbɔnɔ.
¹⁹ Akũ εzedenɔ pì Firi'aunane: Luda ɔgbεεmε. Ama
 Firi'auna sã kpé gbâna, à gi n yã mai lákũ Dikiri ò
 nà.

Ífíninɔ dagulanaa

²⁰ Dikiri pì Musanε: N fute konkɔkonkɔ n gé n
 Firi'auna le gɔrɔ kũ àten gé swai, n one makũ Dikiri
 ma ò, à ma gbẽnɔ gbarε ò gé donyī kεmenε. ²¹ Tó à
 gi n gbarεi, mani ífininɔ daala kũ a ibanɔ kũ a gbẽnɔ
 kũ a kpénɔ. Misila kpénɔ ni pa kũ ífininɔ, bee zítε
 oni daala. ²² Gɔrɔ birea mani Gosε bùsu gu kũ ma
 gbẽnɔn kun bo ado. Gwen ífininɔ ni dan gularo, de
 àgɔ dɔ kũ makũmε Dikiri ũ a bùsun. ²³ Mani ma
 gbẽnɔ dɔkɔnε kũ a gbẽnɔ. Zian sèedaa pì ni kε.

²⁴ Akũ Dikiri kè le. Ífíninɔ kà Firi'auna ɔnn kũ a
 ibanɔ ɔnnɔ. Misila yàka píñki ífininɔ yáai. ²⁵ Akũ
 Firi'auna Musa kũ Harunao sìsi à pì: À gé sa o
 á Ludaa bùsun la. ²⁶ Akũ Musa pìne: Ani sí kε ò
 ke lero, zaakũ pó kũ óni sa o Dikiri ó Ludaa pì de
 Misilanɔne tè ūmε. Tó o sa ò kũ pó kũ à deñne tè
 ū n wára, oni ó pápa kũ gbèeo ò ó dederoo? ²⁷ Óni
 táa o gbárannan gɔrɔ aakɔmε, gbasa ò sa o Dikiri ó

Ludaa lákū à òwεrε nà. ²⁸ Akū Firi'auna pì: Mani á gbarε à gé sa o Dikiri a Ludaa gbárannan, ama àsun gé záro. À kúte kεnεmεnε. ²⁹ Musa pìnε: Tó ma ta, mani kúte kεnε, ani ífíninò kεmma zia kū n ìbanò kū n gbénò. Ama ñsun manafiki kε doro. N tó gbénò gé sa o Dikiria. ³⁰ Kū Musa bò Firi'auna kínaa, a kúte kεnε Dikirine. ³¹ Dikiri a wékε sì, akū ífíninò kε Firi'aunaa kū a ìbanò kū a gbénò. Adi gō gukearo, bee mèn do. ³² Ama Firi'auna sā kpé gbâna ari tera, à gì n gbarεi.

9

Pókádenò gaganaa

¹ Dikiri pì Musanε: N gέ n Firi'auna le n one Dikiri Eberunò Luda pì, à ma gbénò gbarε ò gé donyī kεmεnε. ² Tó à gì n gbarεi, tó à kpé n kúna ari tera, ³ mani o tɔ a pókádenɔ a buran. Mani gagagyā pásíká a sɔnɔn kū a zaakinò kū a lakumino kū a zùnɔ kū a sānɔ kū a blènɔ. ⁴ Mani Isaraila pókádenɔ dɔkɔnε kū Misilano pónɔo. Isarailano pókádenɔ ke ni garo. ⁵ Makū Dikiri ma a gɔrɔ dítε. Zian mani abire kε bùsun la.

⁶ Kū gu dò, akū Dikiri kε le. Misilano pókádenɔ gágá píni, ama Isarailano pókádenɔ ke dí garo. ⁷ Firi'auna yā kū à kε pìi gbèka, à mà Isarailano pókádenɔ ke dí garo, ama a sā kpé gbâna, à gì gbé pìnɔ gbarεi.

Bòbùnu kana Misilano gu

⁸ Dikiri pì Musanε kū Harunao: À tāmakpε túbu dā okū dodo, Musa fā Firi'auna arε. ⁹ Ani da Misila bùsula píni lán lukutε bà, ani kε bisásirinɔnε kū nòbɔnɔ bòbùnu ū gu sǐnda pínkia. ¹⁰ Akū ò tāmakpε

túbu sètε ò gèeo Firi'auna kīnaa. Kū Musa túbu pìi fà musu, akū à kè bisāsirinōne kū nòbōnō bòbūnu ū. ¹¹ Ezedenō dí fñ ò gèe Musa kīnaaro bòbūnu pìnō yāi, zaakū à dàíla kū Misilano ní píni. ¹² Akū Dikiri Firi'auna kùu kè gbāna, lákū à ò Musanε nà, akū à gì ní yā mai.

Legūgbε manaa

¹³ Dikiri pì Musanε: N fute kɔnkɔkɔnkɔ n gé n Firi'auna le, n̄ one makū Dikiri Eberunō Luda ma pì, à ma gbēnō gbarε ò gé donyī kεmεnε. ¹⁴ Tera sà mani yā pāsī píni daala kū a ibanō kū a gbēnō, de àgō d5 kū andunia gūn píni gbēke de lán ma bàro. ¹⁵ Zaakū tó ma ḡ tɔ́m̄ma ma gagagyā kàngu yā, de àkū kū a gbēnō làka andunia gūn. ¹⁶ Ma a kà kpatan de mà a gbāna mɔnε, ò ma tó kpá andunia gūn píni. ¹⁷ Lákū àteni a zīda bi, à gì ma gbēnō gbarεi ari tera, ¹⁸ zia mandara'i mani tó legūgbε pāsī ma manamana, legūgbε kū a takā buri dí ma Misila zikiro zaa lákū ò a kàtε nà ari kū a gbārao. ¹⁹ N̄ one à gbēnō zī ò a pókādenō kū pó kū à vī buranō sètε ò kákā kpén píni. Bisāsirinō kū pó kū ò kú bàainō, tó òdi gē kūñwo kpénlo, legūgbε ni māmma oni gagame.

²⁰ Firi'auna iba kenō vīna kè Dikiri yānε, ò ní zīkerinō kū n̄ pókādenō kákā kpén. ²¹ Ama gbē kū odi Dikiri yā daronō n̄ zīkerinō kū n̄ pókādenō tò bàai. ²² Akū Dikiri pì Musanε: N̄ ḡ sé musu, legūgbε ni ma bisāsirinō kū pókādenō kū burapɔnɔa Misila bùsu gu sīnda pínkia. ²³ Kū Musa a gòò dò musu, Dikiri tò legū ten pütā, àten ma kū gbèeo, àten

pí, akū sura ten kipa zítε. Dikiri legūgbε kà Misilanɔgu. ²⁴ Legūgbε ten ma, legū ten pí. Legūgbε pì pásñ. Zaa láku Misila bùsu kun nà, legū dí taka buri dí ma zikiro. ²⁵ Legūgbεe pì pó kū ò kú bàai Misila bùsu gūnnɔ ásaru kè píンki, bisásirinɔ kū pókádenɔ kū burapɔnɔ píンki. À sènte líñɔ è'e píンki. ²⁶ Gosē bùsu gu kū Isarailanɔn kunn legūgbεe pì dí kánlo ado.

²⁷ Firi'auna Musa kū Harunao sìsi à plíñne: Tera sà ma durunna kè. Dikiri yã mé à nna, makū kū ma gbénɔ taaridenɔn ó ū. ²⁸ À kúte kene. Legūpütāna kū legūgbε díkñao mò le. Mani á gbarε sa, mani giáre doro. ²⁹ Musa pìnε: Tó ma bo wëte kpε, mani ma ɔnɔ sé lei gena Dikiri kñnaa, legūpütāna ni zε, legūgbε ni láka, de ñgɔ dɔ kū zítε bi Dikiri pómε. ³⁰ Ama má dɔ kū mɔkɔn kū n ìbanɔ, átεn vñna kε Dikiri Ludanero ari tera.

³¹ Nagã kū gbadoo yàka, zaakū nagã gñake à pìa, gbado mure bò. ³² Ése kū werao dí yakaro, kū òdi ma kpεkpε yái. ³³ Musa bò Firi'auna kñnaa à gèe wëte kpε, à a ɔnɔ sè lei gena Dikiri kñnaa, akū legūpütāna kū legūgbεeo zè, legū dí ma doro. ³⁴ Kū Firi'auna è legū kū legūgbεeo kū legūpütānaao zè, akū à kpé átεn durunna kε, a sã kpé gbâna, àkū kū a ìbanɔ. ³⁵ A kù kpé gbâna à gi Isarailanɔ gbarεi, láku Luda dà Musanε à òne nà.

10

Kwanɔ dagulanaa

¹ Dikiri pì Musanε: Ñ gé Firi'auna kñnaa, zaakū ma a kù kε gbâna kū a ìbanɔ, de mà a daboyã díñɔ kε ñ té, ² de ñ le ñ o n néñɔnε kū n daikorenɔ láku ma wé tâ Misilana nà kū daboyã kū ma kè ñ téñɔ, àgɔ

dõ kũ maküme Dikiri ũ. ³ Akũ Musa kũ Harunao gèe ò pì Firi'aunane: Dikiri Eberuno Luda pì, ïnigõ kun mìnatenare sari ari bɔremee? Ñ a gbẽnõ gbaré ò gé donyí keare. ⁴ Tó n gi ñ gbaréi, zia ani kwano ká n bùsun. ⁵ Ò da zítela, oni gu ero. Ò lété pó kũ ò gõnné legügbéé gberanõa kũ líno píンki. ⁶ Ò pa n kpéno gũn kũ n ibano póno kũ Misilano póno píンki. N deno kũ n dizinõ dí a taka e zikiro, zaa goró kũ ò vùte bùsu dín ari kũ a gbárao. Akũ Musa èra à bò Firi'auna kínaa.

⁷ Firi'auna ibano píne: Gbë píno nigõ kisira dawá le ari bɔre? Ñ gbë píno gbaré ò gé donyí ke Dikiri ñ Ludane. Ñ dõ kũ Misila kàkateroo? ⁸ Akũ ò èra ò sù kũ Musao kũ Harunao Firi'auna kínaa, à píne: À gé donyí ke Dikiri á Ludane. Á díno mé oni gé? ⁹ Musa wèa à pì: Né fíti gbé zókó. Óni gé ó pínkime kũ ó négbénõ kũ ó néngbénõ kũ ó sâno kũ ó bléno kũ ó zùno, zaakú Dikiri dikpen óten gé ke. ¹⁰ Akũ à píne: Tó ma á gbáre kũ á nɔgbénõ kũ á néno á píンki, ásarume, Dikiri á bo! À laakari ke! Áten weté à fë kúmaomé. ¹¹ Oi! Á gɔgbénõ mé oni gé donyí ke Dikirine, zaakú len a gbèka le. Akũ ò pèmma Firi'auna aré.

¹² Dikiri pì Musane: Ñ n ñ dò Misila bùsula, kwano ni ká ò sè kũ lá kũ ò bùte legügbéé gberanõ ble píンki. ¹³ Kú Musa a góo dò Misilala, Dikiri bò kú ïao ifaboki kpa, àten pá bùsuu plia fãnanté kú gwãanio zenaa sari. Kú gu dò, ifâboki ã pì sù kú kwano. ¹⁴ Akũ kwa píno sù ò dà Misila bùsula píンki. Ñ dasi de a yã póno la, a taka ni ke ziki doro. ¹⁵ Ò dà zítela gu sînda píンki, akú zítel sira kú. Ò sè kú láno kú líne

kū ò bò legūgbee gberanɔ blè píンki. Sèe kū láo kú Misila bùsun doro.

¹⁶ Gwe gɔ̄nɔ Firi'auna Musa kū Harunao sìsi à pì: Ma durunna kè Dikiri á Ludanɛ kū ákɔ̄nɔ. ¹⁷ À sùru gèn do dí kemene kū ma durunnao, à kútɛ kemene Dikiri á Ludanɛ à gaga dí këma. ¹⁸ Kū à bò Firi'auna kñnaa, à kútɛ kè Dikirine. ¹⁹ Akū Dikiri bò kū īa gbānao ifâle te kpa, à sù à kwano sète à kà Isira Tēran. Bee kwa mèn do dí gɔ̄ Misila doro. ²⁰ Ama Dikiri Firi'auna kùu kè gbāna, akū à gì Isarailanɔ gbarεi.

Gusira dana Misilala

²¹ Dikiri pì Musanɛ: N̄ o sé musu, gusira kū oni fɔ̄ ò o kea ni da Misilala. ²² Kū Musa a o dò musu, akū gusira níkiniki dà Misila gu sñda píンkia ari gɔ̄ro aakɔ̄. ²³ Òdi kɔ̄ ero, gbéke dí bo a gbènlo ari gɔ̄ro aakɔ̄ pìia. Ama gupura kú gu kū Isarailanɔn kun píンki.

²⁴ Akū Firi'auna Musa sìsi à pì: À gé donyī kε Dikirine kū á nɔgbénɔ kū á néñɔ á píンki, ama à á sãñɔ kū á blènɔ kū á zùnɔ tó. ²⁵ Musa pì: N̄ tó ògɔ̄ ó sa'opɔ̄nɔ kū sa'opo kū òdi ká té kūnɔ kūna, de ò le ò Dikiri ó Luda gbagbao. ²⁶ Séto ò gé kū ó pókádenɔ, bee mèn do ni gɔ̄ro, zaakū n̄ té ñóni sa'opɔ̄nɔ bon ò Dikiri ó Luda gbagbao. De ò kpé ò ká gwe, ó dɔ̄ pó kū ñóni sé, ò sa ooa gíaro. ²⁷ Dikiri Firi'auna kùgbāna kù, akū adi we à n̄ gbarero. ²⁸ Firi'auna pì Musanɛ: N̄ gomènɛ gwe! N̄sun tó ó wé kε pla doro. Zí kū ó wé kè pla, n̄ game. ²⁹ Akū Musa pì: Lákū n ò nà, ñóni kɔ̄ e doro.

11

Misila daudunɔ gagana yā

¹ À sù à lè Dikiri gĩnake à pì Musanɛ: Mani waridɔ Firi'aunaa kū Misila bùsuuo gèn do dɔ, ani gbasa à á gbarε. Tó àteni á gbarε, ani péawame! ² N o gbẽnɔnɛ n̄ baadi gɔgbẽ kū nɔgbẽ andurufu pónɔ kū wura pónɔ gbeka á Misila gbẽdakea. ³ Mani tó Isarailanɔ ke kū Misilano nna. Musa sɔ, àdigɔ bɛere vĩ Misila gũn Firi'auna ibanɔnɛ kū a gbẽnɔ.

⁴ Akū Musa pì Firi'aunane: Dikiri pì, gwãani lizāndo áni vĩ Misila bùsula, ⁵ Misila daudunɔ ni gaga n̄ píンki səna zaa Firi'auna kū à vutena kpataa néa ari à gèe pé nɔgbẽ zíkeri kū òdi wísi línɔ néa kū pókade né sà káakunɔ n̄ píンki. ⁶ Oni wẽnda ó gbãna dɔ Misila gu sïnda píンkia, a taka dí ke yâro, ani ke ziki doro. ⁷ Ama Isarailanɔ té bee gbẽ ni won ke bisãsiri ke pókãdearo, de ñgɔ dɔ kū Dikiri Misilano dɔkɔnɛ kū Isarailanɔ yai. ⁸ N iba dínɔ ni su ma kínaa n̄ píンki ò kútẽmɛnɛ, ò pi mà gé kū ma gbẽnɔ n̄ píンki. Abire gbera sà mani gé. Akū Musa bò Firi'auna kínaa kū pɔfẽ zɔkɔo.

⁹ Dikiri pì Musanɛ yā: Firi'auna ni n yā maro, de ma daboyákɛnancɛ ke dasi Misila. ¹⁰ Musa kū Harunao daboyā pìnɔ kè Firi'auna are píンki, akū Dikiri a kùgbãna kù. À gí Isarailanɔ gbarεi ò bo a bùsun.

12

Vĩnlə dikpɛ

¹ Dikiri yā ò Musanɛ kū Harunao Misila à pì: ² Mɔ díkína nigɔ deáre mɔ káaku ū wè kū wèeo. ³ À o

Isarailanɔne n̄ píñki, mɔ díkīna gɔrɔ kuride zī ò sā bobo mèn dodo ɔn kū ɔnnwo píñki. ⁴ Tó ɔn gbēnɔ dasi dí ká ò sā mèn do só sɔro, ò kpàate kū ɔn kū ò kú kɔ sareo a gbēnɔ lén, de a kpara sún gɔro yāi.

⁵ À sâkarø ke blèkofini fíti kū à mamberu v̄iro bo.

⁶ Isarailanɔ píñki, baadi a pó gwa ari mɔ díkīna gɔrɔ gēro donsaride zī. ɔkɔsin oni dε, ⁷ oni a aru má kpé kū oni a nòbɔ són kpélele gbìnɔa, ɔplai kū ɔzeo kū musuo. ⁸ Gwāani dokɔnɔ pìia oni nòbɔ pì kpá téa, oni só kū burodi futenasarío kū lá kyàkyāao.

⁹ Àsun só búsu ke fùfukənaro. À kpá téa kū a mìio kū a gbánɔ kū a póngunnɔ. ¹⁰ Àsun tó gu dɔ a kparaaro. Tó a kpara gɔ, à a kpáta à té kū. ¹¹ Tó átèn só, à asa dɔáwa à kyate kpá, á gò gɔ nana á ɔñ. À só likalika, zaakū Dikiri V̄inla sa'opɔmɛ.

¹² Gwāani pìia mani v̄i Misilala mà daudunɔ dεdε bùsuu pì gu píñkia kū pókāde né sà káakunɔ n̄ píñki, mani wé'i da Misila tānānɔa. Makumɛ Dikiri ū.

¹³ Aru pì nigɔ de sèeda ū kpé kū á kú a gǔnnɔwa. Tó maten ɔ tɔ Misilana, tó ma aru pìi è, mani gẽála, gaga pì ni á lero. ¹⁴ À gɔrɔ pì dite ma dikpε gɔrɔ ū dɔngu yāi, àgɔ dikpε pì ke kèotokɔnɛ ū ari á buria.

Burodi Futenasarí dikpε

¹⁵ Gɔrɔ supplæ gǔn à burodi futenasarí só. A gɔrɔ káaku zī à lùbenɛ kū à kú á kpé gǔnnɔ kóte, zaakū gbɛ kū à pófutenaa sò gɔrɔ supplæ pìi gǔn, oni a bo Isarailanɔ té ò a deme. ¹⁶ A gɔrɔ káaku zī kū a gɔrɔ suppladeo à kɔ kakara à donyi këmene. Àsun zī ke ke gɔrɔ kùnnɔaro, sé pòblekəna gbɛ sǐnda píñkinɛ baasiro, a lén gwe. ¹⁷ À Burodi Futenasarí dikpε kε, zaakū zī birean ma á bótε Misila lán zìkarinɔ bà. Á

burinɔ gɔ̄ dikpε pì ke kèotokɔ̄nɛ ū. ¹⁸ Mɔ káaku gɔ̄rɔ gēro donsaride zĩ okɔsi, àgɔ̄ burodi futenasarí só ari a gɔ̄rɔ baro aweeedode zĩ okɔsi. ¹⁹ Gɔ̄rɔ supplā gūn lùbenɛ sún gɔ̄ kú á bearo, zaakū gbẽ kū à pófutenaa sò, gbẽ zìtɔ̄n yòo, beden yòo, oni a bo Isarailanɔ té ò a dème. ²⁰ Ásun pófutena só gɔ̄rɔ pìiaro. Gu kū á kun píンki, àgɔ̄ burodi futenasarí só.

Vínla dikpε káaku

²¹ Musa Isaraila gbẽ zɔ̄kɔ̄nɔ sìsi n̄ píンki à píñne: À gé à á ɔn sã kū à dε Vínla dikpεkεpɔ̄ ū. ²² À sësɔ̄vłä sé à zɔ̄ aru kū à kú ta gūnwa à máma á kpélele gbìñɔ̄a, ɔplai kū ɔzeo kū a musuo. Á gbéke sún bo bàairo ari gu dɔ̄. ²³ Tó Dikiri tén pã bùsula àtén Misilanɔ dëde, tó à aru è kpélele gbìñɔ̄a, ani gëalamɛ. Ani tó gbëdëderi gëái à á dëdero. ²⁴ Ákɔ̄nɔ kū á burinɔ àgɔ̄ yã pì kúna kèotokɔ̄nɛ ū ari á buria. ²⁵ Tó a gë bùsu kū Dikiri ni á gban lákū à a lé sèáre nà, àgɔ̄ donyïyã pì kúna. ²⁶ Tó á néñɔ̄ donyïyã pì miì gbèkaáwa, ²⁷ à oíne kū Vínla sa kū òdi o Dikiriaame, zaakū kū à Misilanɔ dëde, à gè ó Isarailanɔ kpéla, adi ó dëdero. Akū gbëñɔ̄ kùte ò donyï kè Dikirine. ²⁸ Kū ò tà, ò kè lákū Dikiri ò Musa kū Harunaoone nà.

Misila daudunɔ gaganaa

²⁹ Gwãani lizãndo Dikiri Misila daudunɔ dëde n̄ píンki, seña zaa Firi'auna kū à vuteña kpataa néa ari à gèe pé purusunano néñɔ̄a kū pókâde né sà káakuno n̄ píンki. ³⁰ Firi'auna fûte gwãani kū a ibanɔ kū Misilano n̄ píンki, akū wënda ó dà Misilala, zaakū ɔn ke kun gèe sariro. ³¹ Gwãanin Firi'auna Musa kū Harunao sìsi à píñne: À fute kū Isarailanɔ à bôte ma

gbēnō té. À gé donyī kε Dikirinε lákū a ò nà. ³² À á blènō kū á sānō kū á zùnō séte lákū a ò nà. À gé à sa mana omēnε se.

³³ Misilano nàkara gbē pìna ò bòteñne ní bùsun likalika, zaakū ò pì: Óni gaga ó pínkime. ³⁴ Isarailano ní flawadēnānō kà tanō gún lùbenεe sari, ò ní utanō fífia ò dàda ní gàn. ³⁵ Ò kε lákū Musa ònne nà, ò andurufu pónō kū wura pónō kū pókasano gbèka Misilano. ³⁶ Dikiri tò Misilano ní wé gwà, akū ò kpàm̄ma. Leme ò Misilano pónō sìrn̄ma le.

Isarailano dana zén

³⁷ Isarailano dà zén gèsε, ò bòte kū Ramεseο ò tà Sukο. Gōgbēnō gbēnōn dùbu wàa aakōmε, nénō kū nɔgbēnō baasi. ³⁸ Buri zìt̄nō tà kūníwo dasi dɔ. Blènō kū sānō kū zùnōn dasi manamana. ³⁹ Ò burodi futenasarí kε kū flawadēna kū ò bòo Misilao. Ò kε lùbenεe sari, zaakū ò pèm̄ma Misila kāntomε. Odi le ò póble kε ò sè zāna ūro.

⁴⁰ Isarailano kunna Misila kε wè wàa pla kū baraakurio. ⁴¹ Wè wàa pla kū baraakurio pì papanaa gbera, dikpe pì zǐn Dikiri zìkarii pìna bòte Misila ní píngki. ⁴² Gwāani pì kun Dikiri pó ümε. Isarailano niḡ ibēnε kea ari ní buria, zaakū gwāani pìin Dikiri Isarailano bona Misila ibēnε kε.

Vīnla dikpe

⁴³ Dikiri pì Musanε kū Harunao: Vīnla yā kū ma dìten dí. Buri zìt̄ ke sún a nòbō sóro, ⁴⁴ ama zì kū a lù, tó a tɔ zōna, ani só. ⁴⁵ Nibō ke gbasekeri sún sóro. ⁴⁶ À só kpén, àsun bo kū a nòbō pìo bàairo. Àsun sā pì wá ke éro. ⁴⁷ Isarailano píngki gō dikpe pì kε.

48 Tó gbẽ zìtɔ kú á té, tó à ye à Vĩnla dikpε ke Dikirinε, à a bε gõgbẽnɔ tɔ zɔ ní píni à gõ bede ũ gbasa à kε. Gyɔfɔrɔde sún sóro. **49** Bede kũ gbẽ zìtɔ kú à kú káao, doka dokɔnɔ pìme. **50** Akū Isarailanɔ kè lákū Dikiri ò Musanε nà kũ Harunao ní píni. **51** Zĩ birean Dikiri Isarailanɔ bòtε Misila gã kũ gãao.

13

Burodi Futenasari dikpε kũ daudunɔ kpana Luddaaao

1 Dikiri yã ò Musanε à pì: **2** Àgɔ̄ Isaraila daudunɔ kũ pókāde né sà káakunɔ kpáma, zaakū ma pónomε ní píni.

3 Musa pì Isarailanɔnε: Á bona Misila zòblen gɔrɔ díkñna yã gõ dɔágú, zaakū Dikiri mé à á bótε Misila kũ a ɔ gbãnao. Àsun pófutena só gɔrɔ pìiaro. **4** Áten bòtε Misila gbárame mɔ káaku kũ òdi pi Abibu gún. **5** Dikiri lé sè á dizinɔnε à pì áni bùsu kũ à vĩ kũ zó'io din, kũ Kanaanɔ kũ Itinɔ kũ Amorinɔ kũ Ivinɔ kũ Yebusinɔn kun kpáawa. Tó à tò a ka, à dikpε pì kε mɔ dín. **6** Àgɔ̄ burodi futenasari só ari gɔrɔ supplæ. A gɔrɔ supplade pì zĩ nigɔ̄ deárε Dikiri dikpε gɔrɔ ũ. **7** Àgɔ̄ burodi futenasari só ari gɔrɔ supplæ pì papa. Pófutena ke lùbene ke súngɔ̄ kú ɔn ke gún á bùsunlo. **8** Zĩ pìia àgɔ̄ o á négɔ̄gbẽnɔnε áten ke le yã kũ Dikiri kèáre kũ à á bótε Misila yâime. **9** Dikpε pì nigɔ̄ deárε sèeda ũ lán pó dana ɔaa bà, ke lán dɔngu pó yïna mi'areaa bà, de Dikiri doka gõ kú á lén, zaakū àkū mé à á bótε Misila kũ a ɔ gbãnao. **10** Àgɔ̄ dokayã pì ke a gɔrɔa wè kũ wèeø.

¹¹ Tó Dikiri tò a ka Kanaano bùsun, akū à kpàáwa lákū à a lé sèáre nà kū á dizin, ¹² àgō á daudunó kpáá ní píni. Á pókáde né sà káakunó dìgō de a pó ū ní píni. ¹³ Àgō á zaaki né sà káaku tɔrɔma bo kū sāneo. Tó ádi boro, à a waka fī. Àgō á daudunó tɔrɔma bo ní píni. ¹⁴ Tó á négōgbēnó á lá a mìii zia ò pì, bó yān gwee, à pińne Dikiri á bóté zòblen Misila yā kū a ḡbānao yāime. ¹⁵ Kū Firi'auna kùgbāna kè à gi ó gbarei, akū Dikiri Misila daudunó dède ní píni kū pókáde né sà káakunó ní píni. A yā mé à tò odì sa oa kū pókáde né sà káakunó píni, odì ó daudunó tɔrɔma bo. ¹⁶ Adikīna nigō de sèeda ū lán pó dana ó oaa bà ke pó yīna ó mì'areaa bà, zaakū Dikiri mé à ó bóté Misila kū a ḡbānao.

Isarailanó bona Misila

¹⁷ Kū Firi'auna Isarailanó gbàré, Luda dí bo kūníwo Filisitini bùsu zé kparo, bee kū a kānikéo, zaakū à pì: Tó ò fùteńyí kū zìio, oni nì nèse lite ò era Misila. ¹⁸ Luda pà zé piine, akū à gbáranna zé sè kūníwo Isira Tëra kpa. Isarailanó bòté Misila ò ní zìkabonó kūna.

¹⁹ Musa Yusufu wáno sè àtén táo, zaakū Yusufu tò Isarailanó lé sèare yā à pì, tó Luda sù ní bo, oni a wáno séte ò boo gwe.

²⁰ Kū ò bò Suko, ò gèe ò bùraa kàté gbáranna léa zaa Etamu. ²¹ Dikiri dìgō dońne are téluku gún fānanté de àgō zé mońne. Gwāani sō àdigō dońne are ténené gún, de àgō gu puńne ògō tāa o fānanté kū gwāanio. ²² Téluku piì dì go ní are fānantéro, ténené piì dì go ní are gwāaniro.

14

Misilanɔ pεtεna Isarailanɔ

¹ Dikiri pì Musane: ² Ñ o Isarailanɔnε ò lite ò gέ bùra káte Pi'airo sare Migidolu kū ísirao dagura, aredɔkɔana kū Baali Zefɔo. À bùra káte ísira sare gwe. ³ Firi'auna nigɔ da a sāte, gbáranna á kükümε. ⁴ Mani a kùgbāna kū, ani péteái, mani tó bo Firi'auna kū a zìkarinɔ yā sabai, Misilanɔ nigɔ dɔ kū makümε Dikiri ū. Akū Isarailanɔ kè le.

⁵ Kū ò ò Misilanɔ kína Firi'aunane gbē pìnɔ bàa lè, akū àpīi kū a ibanɔ nèse lite Isarailanɔ yā musu ò pì: Bón o kè, akū o tò ò bò zòbленawerenn? ⁶ Akū Firi'auna gó dì a sɔnε à a zìkarinɔ kàkara. ⁷ À sɔgo mananɔ sè mèn wàa aakɔ kū Misila sɔgonɔ pínsi kū zìkari gbē zɔkɔnɔo ká n̄ gún. ⁸ Dikiri Misilanɔ kína Firi'auna kùgbāna kù, akū à pète Isaraila kū òten boṭe kū swègbānaonɔi. ⁹ Akū Misilanɔ pèteýi kū Firi'auna sɔnɔ kū a sɔgonɔ kū a sɔdenɔ kū a zìkarinɔ n̄ pínsi, akū òten su n̄ le n̄ bùran ísira sare kāni kū Pi'airoo aredɔkɔana kū Baali Zefɔo.

¹⁰ Kū Firi'auna kà kāni, Isarailanɔ wé sè, akū ò Misilanɔ è té n̄ kpe. Vína n̄ kū manamana, akū ò wiki lè Dikiria. ¹¹ Ò pì Musane: Miranɔn kú Misilanloo? Bó yā mé à tò n su kūoo gbárannan la ò gagaa? À kè dera n bo kūoo Misilai? ¹² Asa o ònnε Misila ò pì n̄ ó tó teenε ò zò ble Misilanɔnε! Zòblennεna manawere de gagana gbáranna dínlə. ¹³ Musa plíne: Àsun tó vína á kūro. À ze teenε áni e lákū Dikiri ni á sura ba nà gbāra, zaakū Misila kū átēni n̄ e gbāra dínlə, áni n̄ e ziki doro. ¹⁴ Dikiri mé ani zì káárε. Àgɔ yítena kítikiti dé!

Isarailanɔ bikūna Isira Tērala

¹⁵ Dikiri Musa là à pì: Bó wikin ntən lémaa? Ñ o gbēnɔne ò fute ò bo kū táo. ¹⁶ Ñ n gò dɔ́ ísirala à zɔ́kɔ́rε, de Isarailanɔ le ò gëte a dagura gukoria. ¹⁷ Makū, mani Misilano kùgbāna kū, oni gēn ñ gbera, mani tó bo Firi'auna kū a zìkarinɔ kū a sɔ́gonɔ kū a sɔ́denɔ yā sabai. ¹⁸ Tó ma tó bò Firi'auna kū a sɔ́gonɔ kū a sɔ́denɔ yā sabai, Misilano nigɔ́ dɔ́ sà kū makūmε Dikiri ū. ¹⁹ Luda Malaika kū à do Isarailanɔne are èra à gèe ñ kpe kpa, akū téluku kū à kú ñ are èra à gèe ñ kpe dɔ́ ²⁰ mòkɔ́nɔ kū Misilano dagura. Téluku pì gu pù Isarailanɔne à gusira kpà Misilano, akū ñ gbéke dí le à nà a dakei gwāani kùaro.

²¹ Kū Musa a ñ dɔ́ ísirala, akū Dikiri bò kū ña gbānao ifāboki kpa. À kàka ari gu gèe a dò ña ísira lè à kpàatékɔ́rε, akū gukori bò. Kū í zɔ́kɔ́rε, ²² akū Isarailano tāa ò gukoria ò bikù. Í bñi bò ñ oplai kū ɔzεo. ²³ Akū Misilano pètεnyī. Firi'auna sɔ́nɔ kū a sɔ́gonɔ kū a sɔ́denɔ píni té ñ kpe ísira gún. ²⁴ Gudɔ́naao Dikiri Misila zìkarinɔ gwà zaa ténenɛ gún, akū à tò ò likara. ²⁵ À tò ñ sɔ́gonɔ vlè, à tò ñ tāa'onaa kè zí'ū, akū ò pì: Ò bàa lé Isarailanɔne, zaakū Dikiri ten zì káne kúoomε.

²⁶ Dikiri pì Musanε: Ñ n ñ dɔ́ ísirala, í ni da Misilano la kū ñ sɔ́gonɔ kū ñ sɔ́denɔ. ²⁷ Akū Musa a ñ dɔ́ ísirala, akū í ten su a gbèn gudɔ́naao. Lákū í ten su nà, akū Misilano bàa sì ò ye ò bɔ́te. Gwen Dikiri tò ísira dànílan. ²⁸ Í sù a dà sɔ́gonɔla kū sɔ́denɔ kū Firi'auna zìkari kū ò gè ísira gún Isarailano gberano ñ píni. Ñ gbéke dí boro, bee mèn do. ²⁹ Isarailano

sõ ò tää ò í dagura gu koriamε. Í bñi bò n̄ oplai kū ozeo. ³⁰ Zī birean Dikiri Isarailano sì Misilanoa, akū Isarailano Misila pìnō gènō è ísira bara. ³¹ Kū Isarailano Dikiri gbâna zökō kū à mò Misilanoee è, ò vîna kène, akū ò a náani kè kū a zòbleri Musao.

15

Isarailano lèe

¹ Akū Musa kū Isarailano n̄ píni lè dí sì Dikirinε ò pí:

Mani lè sí Dikirinε, zaakū a tó bona,
à sôdeno kū n̄ sôno kà ísiran.

² Dikiri mé à ma gbâna ū, mani a táaki lé,
àkū mé à ma sura bà.

Akûmε ma Luda ū, mani a tó kpá.

Àkûmε ma de Luda ū, mani a tó sé lei.

³ Dikiri bi zìkariimε, a tón Dikiri.

⁴ À Firi'auna sôgono kū a zìkarino kà ísiran,
à zìkari gbë zökônō vlë Isira Tëran.

⁵ Í lòkotoo pìi dàńla,
ò kpàtè zìte lán gbëe bà.

⁶ Dikiri, n̄ oplan gbâna kun kū zökōkεo,
Dikiri, n̄ n̄ ibereñō kàkate kū n̄ oplao.

⁷ N̄ n̄ zângurino nè n̄ gakuri zökō gûn,
n̄ pø fë n̄ n̄ nátē lán sëe bà.

⁸ N̄ pø bò n̄ yîn, akū í zòkôrε,
à gò zena lán bñi bà,
Ísira ì ari a guragura.

⁹ Ó ibere pìnō pì,
oni pétewái ò ó lemε,
oni ó póno sëte lákū ò yei nà,
oni n̄ fënëdanō bo ò ó dëdeo.

10 N n lé'ĩa vù, akũ ísira dàníla,
ò kpàtè lán darumaa bà í zɔkɔ̀ pìn.

11 Dikiri, tānanɔ té a kpate mé à de lán n bàà?
Dín oni lekɔ̄a kūnwoo?
Yábonsarékéri, n zɔkɔ̀kε adona,
n gakuri naasi vī.

12 N n ɔpla pòro, akũ zǐtε n mómo.

13 Ókɔnɔ kū n ó bó zɔblennɔ
ĩni dowerε are n gbékε gún,
ĩni gé kúoo n bùsun kū n gbānao.

14 Tó burinɔ mà, oni lukaluka,
í wāna ni ká Filisitini bùsudenɔ pɔa.

15 Edɔmuntɔ kínanc ni vĩna ke,
swɛ ni kẽ Mɔabu don'aredenɔn,
Kanaanɔ bùsudenɔ mè ni yó n pínci.

16 Vĩna zɔkɔ ni n kū, swɛ ni kẽngu,
oni gɔ kítikiti lán gbèe bà
n gbāna zɔkɔ yái Dikiri,
ari ókɔnɔ kū n ó sé n pó ūnɔ ni gëte.

17 Dikiri, ĩni gé kúoo kpi kū n sè n pó ū kĩnaa,
ĩni ó zĩni péte gu kū n dìte n vuteki ūn,
n kúki kū n kèke n zidaneε pìi.

18 Dikiri nigɔ kí ble gorɔ sǐnda píncime.

19 Kū Firi'auna sɔnɔ kū a sɔgonɔ kū a sɔdenɔ ḡc
ísira gún, akũ Dikiri sù kū ío à dàníla, ama Isarailanɔ
táa ò gukoria ísira pìi gún. **20** Akũ annabi Miriamu,
Haruna dãre, a sègée sè, akũ nɔgbénɔ bò ò téi n pínci,
òten sègē pá òten ū wã. **21** Miriamu lèe sìñne à pì:
À lè sí Dikirine, zaakũ a tó bona,
à sɔdenɔ kū n sɔnɔ kà ísiran.

Íkyàkyaa

²² Musa dà zén kū Isarailanɔ, ò kɛkɔa kū Isira Tērao ò gɛ Suru gbárannan. Ó tāa ò gɔrɔ aakɔ gbáranna pìn odi í ero. ²³ Kū ò kà gu kū òdi pi Mara, odi fɔ ò a í mìro kū à kè kyàkyā yāi. A yā mé à tò ò tó kpà gu pìne Mara. ²⁴ Akū gbénɔ zuka kà Musai ò pì: Bón óni mii? ²⁵ Musa wiki lè Dikiria, akū Dikiri lí mònɛ. Kū Musa lí pì zù ín, akū í pì kè nna. Gwen Dikiri yā dítéñne kū dokao à n yɔ à n gwá. ²⁶ à pì: Tó a laakarii dò makū Dikiri á Luda yāa átèn yā kū má yei ke, tó a yā kū ma dítéñne mà, akū á ma dokanɔ kūna píni, mani gyā kū ma kà Misilanɔn ke kááguro, zaakū makúmɛ Dikiri kū àdi á gba aafia ū. ²⁷ Abire gbera ò kà Elimu, gu kū íséboki mèn kuri aweeplanɔn kun kū domina lí mèn baaakɔ akurinɔ. Akū ò bùraa kàte í pì sarɛ gwe.

16

Mana kū kpɛkperewinɔ

¹ Isarailanɔ fûte Elimu ní píni, akū ò kà Sini gbáranna kū à kú Elimu kū Sinaio dagura ní bona Misila mɔ plade gún gɔrɔ gɛrode zī. ² Akū ò zuka kà Musai kū Harunao gbárannan gwe ní píni ³ ò píne: Bó yā mé à tò Dikiri dí ó dède Misilaroo? Gwe odi vute ò pó ble kū nòbɔɔ ari ò kā, akū a su kūoo gbárannan kū à ó dède kū nàao.

⁴ Dikiri pì Musanɛ: Bona musu mani póble fãáre. Gbénɔ ni bɔtε ò gɔrɔ do pó séte lákū gu dìgɔ dɔ nà ní blena lén, de mà ní yɔ mà gwa tó ò ma doka kūna. ⁵ Gɔrɔ suddode zī gɔrɔ pla pón oni séte ò a póble ke. ⁶ Akū Musa kū Harunao píne ní píni: Okɔsiala áni dɔ kū Dikiri mé à á bótε Misila, ⁷ zia kɔnkɔ áni Dikiri

gakuri e. À zuka kū a kàai mà. Bón ó ū kū áni gbasa a zuka kàwáii? ⁸ Musa èra à pì: Dikiri ni á gba nòbōo à só ɔkɔsiala, zia kɔnkɔ aní póble kpááwa á blena lén, kū à zuka kū á kàai mà yái. Póken ó ūro. Adi kε ókōnɔ a zuka kàwáiro, Dikirimɛ.

⁹ Akū Musa pì Harunane: N o Isarailanɔne ní píni ò na Dikirii, zaakū à ní zukakanaa mà. ¹⁰ Kū Haruna tén yā oíne, ò are dà gbáranna kpa, akū ò è Dikiri gakuri bò à sùmíma téluku gún. ¹¹ Akū Dikiri yā ò Musanɛ à pì: ¹² Ma Isarailanɔ zukakanaa mà. N oíne ɔkɔsiala oni nòbɔ só, zia kɔnkɔ oni pó ble ò kā, oni dɔ kū makumɛ Dikiri ní Luda ū.

¹³ ɔkɔsi kpεkperewinɔ sù ò dà ní bùrala. Kū gu dà plí kpà à likaýy. ¹⁴ Kū plí kɛ, akū pó gɔ katena zítɛ púu ketekete lán pó koto bà. ¹⁵ Kū Isarailanɔ è, ò píkɔnɛ: Bón dí? Zaakū odi dɔ pó kū à de a ūro. Musa píñne: Pó kū Dikiri kpááwa à blen gwe. ¹⁶ Yā kū Dikiri dítéárén dí: Á baadi séte a blena lén. À séte á baadi zaka lé dodo á ɔndenɔ dasi lén. ¹⁷ Isarailanɔ kɛ le. Ò sète, gbékenɔ pó zɔkɔ, gbékenɔ pó fíti. ¹⁸ Kū ò zakaa dàn, gbé kū à sète zɔkɔ pó dí dialaro, gbé kū à sète fíti pó dí kĩaaro. ¹⁹ Musa píñne: Gbéke sún a kpara tó ari gudɔoro. ²⁰ Gbékenɔ dí Musa yā maro, ò a kpara tò ari gu dà, akū à kòkɔ kà à vâ, akū Musa pɔ fè gbé pínci.

²¹ Lákū gu dìgɔ dɔ nà baadi dì sète a blena lén. Tó ifantɛ gbà, pó kū à gɔ zítɛ dì yóme. ²² Gɔrɔ suddode zí ò póble sète leu pla, baadi zaka lé plapla. Akū ní gbé zɔkɔnɔ gèe ò ò Musanɛ ní píni. ²³ À píñne: Len Dikiri díté le. Zia bi kámmabogɔrɔ zíme, Dikiri gɔrɔme. À pó kū á ye à kpá téa kpá téa. À pó kū á ye à disa disa,

à a kpara kū à gò dite ari gu dò. ²⁴ Ò dite ari gu dò lákū Musa ò nà. Adikū dí vāro adi kòkò káro. ²⁵ Akū Musa piíne: À ble gbāra, zaakū kámmabogorō zīmē, áni e gukea gbāraro. ²⁶ Agō sétē ari gorō suddo. A gorō supplade bi kámmabogorō zīmē, anigō kun zī kūaro.

²⁷ Gorō supplade zī gbékeno bò ò gèe sétē, akū odi lero. ²⁸ Akū Dikiri pì Musané: Ánigō kú kū doka kū ma diteno manaa sario ari bɔremee? ²⁹ Agō dō kū makū Dikiri ma kámmabogorō diteáre. A yā mé à tò gorō suddode zī madì gorō pla póble kpáawa. Baadi gō kú a gbèn, gbéke sún bo gu kū à kun gorō supplade pì zīro. ³⁰ Akū ò kámma bò gorō supplade zī. ³¹ Isarailano tó kpà póble piine mana. À de lán pówé pura keteketenó bàme. A í nna lán kàra zóde bà.

³² Musa pì: Yā kū Dikiri diten dí: Ò mana zaka lé do dite ó burinoné, de ò póble kū à kpàwá o blè gbárannan ó bona Misila gbéra e se. ³³ Akū Musa pì Harunane: N lo sé ñ mana zaka lé do kán ñ dite Dikiri are, de àgō ditená ó burinoné. ³⁴ Akū Haruna dite gbè anlono sare de àgō ditená lákū Dikiri ò Musané nà. ³⁵ Isarailano mana blè wè bupla ari ò gèe ò kao bùsu kū gbénón kún. Ò mana pì blè ari ò gèe ò kao Kanaano bùsu léa. ³⁶ Zaka lé do bi lita plame.

¹ Isarailano fùte Sini gbárannan ní píni, òtèn bùra kátekate lákú Dikiri óníne nà, akú ò gèe ò bùraa kàtè Refidimu. Odi í le ò mì gwero, ² akú ò zuka kà Musai ò pì: N ó gba í ò mi. À píñne: Bóyái átèn lékpakçana ke kúmaoo? A kè dera átèn Dikiri lé à gwaa? ³ Kú ími teni n de, akú ò zuka kà Musai ò pì: Bóyái n bo kúoo Misilai? N ye ími ó de kú ó néno kú ó pókádenon yá? ⁴ Akú Musa wiki lè Dikiria à pì: Deran mani ke kú gbé pìnø nàa? À gò fíti kú oni ma pápa kú gbèeo ò ma de. ⁵ Dikiri pìnè: N Isaraila gbé zókóno séte à do gbé pìnøne are. N n gó kú n Nili lèo sé dò. ⁶ Mani ze n are Orebu gbèsi sare gwe. N gbèsi pì lé, í ni bo de ò mi. Akú Musa kè le Isaraila gbé zókóno wára. ⁷ Akú ò tó kpà gu pìne Masa, zaakú gwen ò Dikiri lèn ò gwà ò pì: Dikiri kú kúoomé gwe yá? Ò tó kpàne Mériba dò, kú Isarailano zuka kà gwe yái.

Zìkana kú Amalekinò

⁸ Amalekinò sù zì ká kú Isarailano Refidimu. ⁹ Akú Musa pì Yosuane: N gbénø sé ó té à gé zì ká kú Amalekinò. Zia manigò zéna sisí dí mísóntea kú Luda góoo kúna. ¹⁰ Yosua kè lákú Musa òne nà, à gèe zì ká kú Amalekinò. Akú Musa kú Harunao kú Uruo dìdi sisí pì mísóntea. ¹¹ Tó Musa a ono sè, Isarailano dìgò zì ble Amalekinòame, ama tó à a ono dítè sò, Amalekinò digò zì ble Isarailanoa. ¹² Kú Musa ono wà, ò gbèe sè ò dítè a gbáru à vùtèa, akú Haruna kú Uruo a ono küküna, gbé do oplai, gbé do ozei, akú a ono gò zéna ari ifántè gèe à gèo kpén. ¹³ Akú Yosua zì blè Amalekinòa à n dède kú fénedao.

¹⁴ Dikiri pì Musanε: Ñ adikīna kē takada gūn de àgɔ̄ de dɔ̄ngu pó ū ñ o Yɔ̄suane, zaakū mani Amalékino buri bo andunia gūn ñ píñki. ¹⁵ Musa gbagbaki bò, akū à tó kpàne Dikirime ma tuta û ¹⁶ à pì: Ma ḡ sè Dikiri kpata kpa. Dikiri nigɔ̄ zì ká kū Amalékino gɔ̄rɔ̄ sǐnda píñki.

18

Yetoro ḡena Musa gwa

¹ Musa anzure Yetoro, Midiā sa'ori, yã kū Luda kè Musanε kū a gbẽ Isarailano mà, lákū Dikiri ñ bótε Misila nà. ² À sù à lè Musa ḡinake à a nanɔ̄ Zipora zì bε ³ kū a négb̄gb̄ mèn planɔ̄. A do tón Gesɔ̄mu, zaakū Musa pì gbẽ zìtón a û dakenɔ̄ bùsun. ⁴ A do tón Elieza, zaakū Musa pì a de Luda a faaba kè à a bo Firi'auna f̄ēneda léi. ⁵ Akū Yetoro fùtε àtén su Musa kīnaa kū a néno kū a nanɔ̄ gu kū à bùraa kàtén Luda kpi sare gbárannan. ⁶ À légbâzâ kè Musanε à pì: Maten su n kīnaa kū n nanɔ̄ kū n né mèn planɔ̄. ⁷ Musa bò à ḡèe à dà a anzurele à kùtε à lé pèa. Ò kɔ̄ aafiaa gbèka, akū ò ḡè kpén. ⁸ Musa yã kū Dikiri kè Firi'aunane kū Misilano Isarailano yãi bàbanè píñki kū wari kū à ñ lé zé gūnnɔ̄ píñki kū lákū Dikiri ñ bó nào. ⁹ Yetoro pɔ̄ kè nna yã mana kū Dikiri kè Isarailanɔ̄neea píñki kū lákū à ñ bó Misilano oñ nào. ¹⁰ Akū à pì: Ò Dikiri sáabu kpá lákū à á bó Firi'auna kū Misilano oñ nà. ¹¹ Má dɔ̄ sà kū Dikiri zɔ̄kɔ̄ de tānanɔ̄la ñ píñki. Kū Misilano ïa dâláwa, à yã mòñne. ¹² Akū Yetoro sa'opɔ̄ kū òdi ká té kū ò Ludaa kū sa'opɔ̄ pāndenɔ̄ dɔ̄. Akū

Haruna kū Isaraila gbē zōkōnō ní píンki ò sù ò pó blè kāao Luda are.

Yāgōgōrinō ditenaa

¹³ Kū gu dò Musa vùte àten yā gōgōnne, ò katenai zaa kōnkō ari ḥkōsi. ¹⁴ Kū Musa anzure yā kū àten keñne è píンki, akū à a là à pì: Bón ntēn ke kū gbē díno lée? Bóyái ntēn yākpate keñne ndo, gbē sīnda píンki katenanyī zaa kōnkō ari ḥkōsii? ¹⁵ Musa wèa à pì: Gbēnō dì su ma kīnaa ò Luda poyenyīna yā mame. ¹⁶ Tó ò yākete vī, òdi su ma kīnaa mà yā pì gōgōnne mà Luda doka kū à dítēnō oñne.

¹⁷ Musa anzure pīne: Yā kū ntēn ke manaro. ¹⁸ Ìni kpasa, gbē kū ò kú kūnwonō ni kpasa dō, zaakū zī pì denla, ìni fō ñ ke ndoro. ¹⁹ Ñ ma yā ma sà, mani lé damma, Luda nigō kú kūnwo. Ìnigō deñne yāgōgōri ū, ìnigō gé kū ní yānō Luda kīnaa, ²⁰ ìnigō doka kū Luda dítēnō dañne, ìnigō zé kū à de ò sē moñne kū yā kū oni kēnō. ²¹ Ñ gbē laakaride náanide kū ò Luda vīna vī akū òdi gusaregbā sīronō sē ní té, ñ ní dite gbēnōn wàa sōsōronō don'aredenō ū kū gbēnōn basōsōroo kū gbēnōn bupla akurio kū gbēnōn kurikurio, ²² de ògō yā gōgōgbē pīnōne gōrō sīnda píンki. Oni su n kīnaa kū yā zī'ūnō píンki, ama oni yā fītinnanō gōgō ní zīda. Abire mé ani n aso lagonne. ²³ Tó Dikiri wènnē, tó n kē le, ìni fuard, gbē pīnō ni tá be kū laakariio kpatena.

²⁴ Musa a anzure yā mà à kē lákū à òare nà píンki. ²⁵ À gbē laakaridenō sè Isaraila burinō té píンki à ní dite gbēnōn wàa sōsōronō don'aredenō ū kū gbēnōn basōsōroo kū gbēnōn bupla akurio kū gbēnōn kurikurio. ²⁶ Akū òdigō yā gōgōnne gōrō sīnda píンki. Yā zī'ūn òdi suo Musa kīnaa, akū òdi yā

fítinnanc gōgō n̄ zīda. ²⁷ Musa gèe à zè a anzureenε, akū à tà a bùsun.

19

Sinai kpi sare

¹ Isarailanç bona Misila mɔ aakōde gūn ² ò fütε Refidimu. Kū ò kà Sinai gbárannan, akū ò bùraa kàtε gwe Sinai kpi sare. ³ Musa dìdi à gèe Luda kīnaa kpi pìi musu, akū Dikiri lé zùi à pì: N̄ yā dí o Yakubu buri Isarailançne: ⁴ A è lákū ma kē Misilançne nà, lákū ma á sé ma su kâáo ma kīnaa, lákū vāu dì a né sé a dèmbereea nà. ⁵ Tó a ma yā mà á ma bàka kunna kâáo yā kūna tera sà, anigō de ma gbē yenyīdenç ū buri sǐnda píンki té. Bee kū andunia de ma pó ū píンki, ⁶ ánígō demenε kínanc kū sa'orinç ū, ma gbē kū ò kú adonanc ū. Yā kū ñni o Isarailançneen gwe.

⁷ Musa kipa à gbē zōkōnç sìsi, akū à yā kū Dikiri òneε bàbañne píンki. ⁸ Gbēnç wèa n̄ píンki ò pì: Yā kū Dikiri òwεrε píンki óni kε. Akū Musa gèe à yā kū ò òo bàba Dikirine. ⁹ Dikiri píne: Mani su n kīnaa túrukpe gègetee gūn, de gɔrɔ kū maten yā onne, oni ma onigō n náani vī gɔrɔ sǐnda píンki. Akū Musa yā kū gbēnç òo bàba Dikirine. ¹⁰ Akū Dikiri píne: N̄ gé n̄ kīnaa n̄ oíne ò gbà bo n̄ zīdanε gbāra kū ziao, ò n̄ pókasanc pípi. ¹¹ Ògō kú soru gūn ziando, zaakū a gɔrɔ aakōde zīn mani kipa mà ze Sinai kpi musu gbē sǐnda píンki wára. ¹² N̄ zītε lé sèeda daíne kpi pìi pòrɔ léa ari à likai píンki. N̄ oíne ò laakari kε. Òsun didi kpi píiaro. N̄ gbēke sún ḥ kεa sero. Gbē kū à ḥ kεa, ò ade dε. ¹³ Òsun ḥ kε adearo. Ò a pápa kū gbèeo ke

ò a pápa kū kàao ò dε. Pókāden yá, bisāsirin yá, à gāmε. Tó ò mà ò kuru pè ò a yīsām pà, ò na kpi pií.

¹⁴ Musa kipa kpi piia à sù à gbēnɔ lè à òníne ò gbà bo n̄ z̄idane ò n̄ pókasano pípi. ¹⁵ À èra à pìñne: Àgō kú soru gūn gorɔ aakōde zī yāi. Àsun wúte kū n̄ogbēoro. ¹⁶ Kū gu dò a gorɔ aakōde piia, akū legū ten pütā àten pí, akū legū sìsi kpi musu. Kū ò kuru yīsāmpanaa mà, akū vīna gbē kū ò kú bùranno kū n̄ píni òten lukaluka. ¹⁷ Musa bò kūñwo bùran à gèe kūñwo Luda kīnaa, akū ò zè z̄itε kpi pií sare. ¹⁸ Túsukpe dà Sinai kpila kū Dikiri kípaa kū téo yāi. Túsukpe píi fùtε lán tāma túsukpe bà, akū kpi pí ten yīgāyīgā manamana. ¹⁹ Kuru yīsāmpana ten kara. Kū Musa yā ò, akū Luda wèa legūpütānaa gūn.

²⁰ Dikiri kípa à zè Sinai kpi mìsɔntea à Musa sìsi, akū à dìdi à gèe gwe. ²¹ Dikiri pìne: N̄ kipa n̄ kpákē gbēnɔi, òsun vī gulezékila ò su ò ma gwaro, de n̄ parideno sún gagaro yāi. ²² Bee sa'ori kū òdi namaino, ò gbà bo n̄ z̄idane de màsun fénýiro yāi. ²³ Musa pí Dikirine: Oni didiro, zaakū n̄ kpákēwái n̄ pí ò z̄itε lé sèeda da kpi píi pòrɔ léa à gō n̄ pó ū. ²⁴ Akū Dikiri pìne: N̄ kipa n̄ Haruna sé n̄ su kāao, ama sa'orino kū gbē kparanɔ sún vī bara ò su ma kīnaaro de màsun fénýiro yāi. ²⁵ Akū Musa kípa gbē pìno kīnaa à yā pí òníne.

20

Dokayā mèn kurinɔ

¹ Luda yā díkīna ò píni à pí: ² Makūmε Dikiri á Luda ū. Ma á bótε zòblen Misila.

³ Àsungō dikiri ke vī ma gbéraro.

4-5 Àsun póke taka ke à kúte à donyí kenero, pó kú à kú musu ke zíté ke í gúnn yá, zaakú makú Dikiri á Luda, nèsegõbademé ma ù. Madì gbé kú à yemaironó yá vâni wí n burinó musu ari à gé pé n sâkpênoa kú n nasiono. **6** Gbé kú ò yemai ò ma dokayánó kûnanó sô, madigõ gbéké vî kûníwome ari n buria.

7 Àsun makú Dikiri á Luda tó sí pâpâro, zaakú gbé kú à ma tó sì pâpâ mani tó à bo pâro.

8 Àgô dòn kámmabogoró bi ma pómé. **9** Àgô á bura zí kú á zí sînda pínkio ke goró suddo, **10** a supplade gô deáré kámmabogoró û, zaakú makú Dikiri á Luda ma pómé. Àsun zí ke ke goró pì zíro, ákônó ke á négbé ke á néngbé ke á zíkeri gôgbé ke nögbé ke á pôkâde ke nibó kú à kú á bëa. **11** Zaakú goró suddon ma musu kú zítéo kë kú ísirao kú pó kú ò kú n gúnnó pínsi, akú ma kámma bò a goró supplade zí. A yá mé à tò ma arubarikaa dà kámmabogoró pìn ma díté ma pó ù. **12** Àgô á de kú á dao bëeré dô, de à gí ke bùsu kú makú Dikiri á Luda maten kpááwan.

13 Àsun gbé dëro.

14 Àsun zina këro.

15 Àsun kpâni oro.

16 Àsun yá dí á gbëdakearo.

17 Àsun á gbëdake ñ ni dëro. Àsun a nò ni dëro ke a zíkeri gôgbé ke nögbé ke a zù ke a zaaki ke pó kú à vînó pínsi.

18 Gbé sînda pínsi legüpütânaa mà kú kuru yîsâmpanaao, ò legüpinaa è kú túrukpeo dô kpi musu, akú vîna n kú òtén lukaluka ò zë zâ dire. **19** Ò pì Musane: N yá owere n zîda, óni ma. Nsun tó Luda

yā owərəro, de òsun gagaro yāi. ²⁰ Musa pìníne: Àsun tó vīna á kūro, zaakū kū à á yō à gwa yāin à sù, de àgō a vīna vī akūsō àsun durunna kero yāi. ²¹ Ò zε zà dire, akū Musa nà túrukpe gègetee pìii, gu kū Luda kun pìn.

Dikiri gbagbaki yā

²² Akū Dikiri pì Musanε: N yā dí o Isarailanε: A mà kū á zīdaò lákū ma yā óárε zaa musu nà. ²³ Àsun tāna ke ke à namaro. Àsun andurufu ke wura pi tānanō ūro. ²⁴ À ma gbagbaki bo kū ēo à sa oa kū sānō kū zùnō, sa'opō kū òdi ká tén à té kū kū kennakükō sa'opōo. Gu kū ma dítéáre àgō ma sísin, mani su á kīnaa mà arubarika daágú. ²⁵ Tó átēni ma gbagbaki pì bo kū gbèeo, àsun bo kū gbè anaaoro, zaakū tó a gā pètea, a tò à gbàa lèn gwe. ²⁶ Àsun ma gbagbaki bo à a didiki kero, de á pótompoke sún bo gbagbaki pìiaro yāi.

23

Yakεna a zéa

¹ Àsun òpi baaru kpáro. Àsun zε kū gbè vānio éke sèedade ūro. ² Àsun té parii yāvānikεnaa gūnlo. Àsun zε kū pario yākpate gūn à bo yāzede kpero. ³ Tó takaside yā nnaro, àsun zε kāaoro. ⁴ Tó n ibereε zù ke a zaaki sàtε akūsō n kpakū kāao, n a kū n géone be. ⁵ Tó n n zānguri zaaki è àtēn fu asoa, n kpái, nsun a tónlo.

⁶ Tó takaside yā nna, àsun bo a kpero. ⁷ À kε zà kū manafikio. Àsun taarisaride ke gbè mana dero, zaakū mani tó taaride bo pāro. ⁸ Àsun gusaregbá

síro, zaakū gusaregba dì tó wédenɔ vīna kūmε, akūsɔ àdi gbε mananɔ yā lite kpédangara. ⁹ Àsun bòasu wé tāro. Á bòasuke dɔ, zaakū bòasunɔn á ū yā Misila. ¹⁰ Àgɔ́ pó tɔ́ á buranɔ a keke ari wè suddo, ¹¹ a wè suppladen à tó zítε kámma bo à ïam pá, de á takasidенɔ le ò a zà kū à bütε gwenɔ kɔnɔ wε, nòbɔsεntεnɔ le ò a kpara só. À ke le dɔ kū á geepi búo kū á kùkpeo. ¹² Àgɔ́ zíke ari góro suddo, a suppladen àgɔ́ kámma bo, de á zùnɔ kū á zaakinɔ le ò kámma bo, akūsɔ á zònɔ kū bòasunɔ ni le ò ïam pá. ¹³ Àgɔ́ yā kū ma òárenɔ kūna píni. Àsun tānanɔ tó síro. Ósun n̄ tɔ́ ma á lén sero.

*Dikpε mèn aakɔnɔ
(Bon 34:18-26)*

¹⁴ Wè kū wèeo àgɔ́ su dikpε kεmεne gèn aakɔ. ¹⁵ Àgɔ́ Burodi Futeñasari dikpε ke lákū ma dítεáre nà, àgɔ́ burodi futeñasari só ari góro supplα mɔ kū òdi pi Abibu gún a góra, zaakū mɔ pì gúnn a bɔtεn Misila. Gbεke sún su ma kīnaa ḥkoriro. ¹⁶ Àgɔ́ Pókεna dikpε ke góro kū a na pókεnaaa, à á burapɔ káakunɔ kpáma. Àgɔ́ Pódufublena dikpε ke wè lakanaaaa, góro kū a á burapɔnɔ kàkara píni. ¹⁷ Wè kū wèeo gèn aakɔ á gɔgbε sǐnda píni su kɔkakarana ke makū Dikiri á Luda arε. ¹⁸ Àsun pófutεna kpáma lεelε kū sa'opɔ aruoro. Àsun dikpε sa'opɔ nísi dite gu dɔaro. ¹⁹ Àgɔ́ gé ma Dikiri á Luda ɔnn kū á burapɔ káakunɔo. Àsun blène nòbɔ kuku kū a da yɔ'ioro.

Luda Malaika ni do a gbénɔnε arε

20 Mani malaika gbarε à doáre are à á dākpā zén à ká kāáo gu kū ma kèken. **21** À laakari dɔ a yāa à a yā ma. Àsun bo a kpero, zaakū ani sùru ke kāáo á taari yā musuro kū ma tó kúa yai. **22** Tó a a yā mà akūsɔ a yā kū ma òáre kè píni, manigɔ de á iberenɔ ibere ūme, á weterinɔ weteri ū. **23** Ma malaika pì ni doáre are à gé zeáre bùsu kū Amorinɔn kun kū Itinɔ kū Perizinɔ kū Kanaanɔ kū Ivinɔ kū Yebusinɔo, mani n̄ kakate. **24** Àsun kúte n̄ tānanɔne à doñyiro, àsun n̄ kena kero. À n̄ gboro à n̄ gbènɔ wíwi. **25** À dɔ Dikiri á Ludai, ani arubarika daáre á póblen kū á póminalao, ani gyānɔ kēawa. **26** N̄gbènɔ ni nò bɔte á bùsunlo akūsɔ para nigɔ kunlo. Mani á wèndi bà dɔáre kū mɔkakɔanaao. **27** Mani vīna dada gbε kū ò kú á arenɔi, mani tó bidi gε buri kū a ka n̄ kīnaanɔgu, mani tó á iberenɔ kpe liáre. **28** Mani zúmantenɔ gbarε á are ò ká Ivinɔgu kū Kanaanɔ kū Itinɔ ò pérmááre. **29** Adi ke mani pérmááre wɛ do gǔn gɔnɔnlo, de bùsuu pì sún gɔ lákpe ū n̄bɔsẽntenɔ daálaro yai. **30** Manigɔ pérmááre busεbusεme ari à ke dasi à ká à bùsu sí. **31** Mani á bùsu lé daáre zaa Isira Tēra léa ari Filisitininɔ Isira léa, zaa gbáranna lén ari Yuflatí léa. Mani bùsupidenɔ naáre á cī à pérmá. **32** Á bàka súngɔ kú n̄ yān ke n̄ tānanɔ yānlo. **33** Àsun tó ògɔ kú á bùsunlo, de òsun tó à durunna kemenero, zaakū tó a n̄ tānanɔ gbàgba, a tankutε kpàkpa á zidaneε.

24

Luda bàka kunna kū Isarailanɔ sèedaa

1 Dikiri pì Musanε: Mɔkɔn kū Harunao kū Nadabuo kū Abiuo kū Isaraila gbε zɔkɔ gbènɔn baaakɔ

akurinɔ, à didi kpia à mó ma kīnaa, à donyī kēmēnɛ zaa zà. ² Mɔkɔmmɛ ñni namai ndo, gbẽ kparano sún su kāniro akūsɔ pari sún didi kūñwo kpi díkīna musuro.

³ Musa gèe à yã kū Dikiri òo gbà́nɛ píンki kū dokayānɔ píンki. Ó wè leele ñ píンki ò pì: Yã kū Dikiri ò píンki óni ke. ⁴ Akū Musa yã kū Dikiri òo pìnɔ kè takada gūn píンki.

À fùte kɔnkɔnkɔ à gbagbaki bò kpigereei, akū à gbèe pètēpete mèn kuri aweepla Isaraila buri mèn kuri aweeplano pó ū. ⁵ À Isaraila kefennanɔ zì kū zùsanenɔ, akū ò sa'opɔ kū òdi ká tén à té kū òo Dikiria kū sáabukpana sa'opɔnɔ. ⁶ Akū Musa zùu pìnɔ aru sì à kpàate leu pla. À a leu do díté kū tao à a leu do àtē gbagbakia. ⁷ Akū à Dikiri bàka kunna kūñwo takada sè à a kyó kēnɛ. Akū ò pì: Yã kū Dikiri ò píンki óni ke óni mì natenɛ. ⁸ Akū à aru pìi sè à fārn̄ma à pì: Dikiri bàka kunna kāáo arun gwe lákū a mà nà píンki.

⁹ Musa kū Harunao kū Nadabuo kū Abiuo kū Isaraila gbẽ zɔkɔ gbénɔn baaakɔ akurinɔ dìdi kpia. ¹⁰ Ó Isarailanɔ Luda è. Safia gbè gusara katena a gbá ḡei, a í de búgu swáswa lán ludambe búgu bà. ¹¹ Luda dí yāke ke Isaraila gbānade pìnɔnero. Ó wé sìalɛ, akū ò pó blè ò í mì.

Musa kunna Sinai kpi musu

¹² Dikiri pì Musanɛ: N̄ didi kpia n̄ mó ma kīnaa ñgɔ kú gwe. Mani gbè anlo kū ma a dokayānɔ kèanɔ kpámma, de n̄ le n̄ dañne. ¹³ Akū à fùte kū a kpàasi Yɔsuao, òten gé didi Luda kpia. ¹⁴ Akū Musa pì gbẽ zɔkɔnɔnɛ: Àgɔ ó dã la, óni εra ò su á

kīnaa. Haruna kū Uruo nigō kú kāáo. Tó gbēke yāke vī, à géo ní kīnaa. ¹⁵ Akū Musa dìdi kpi pìia. Túsukpe dà a mísöntela, ¹⁶ akū Dikiri gakuri kipa Sinai kpi pìia. Túsukpe pì daala lè ari gɔrɔ suddo, a gɔrɔ suppladen Dikiri lè zù Musai zaa túsukpe pìi gūn. ¹⁷ Isarailano Dikiri gakuri è lán té kū àdi ní ble bà kpi pìi mísöntea. ¹⁸ Akū Musa gè téluku pìi gūn à èra à dìdi kpi pìia. À kú gwe ari gɔrɔ bupla fānantē kū gwāanio.

31

Luda bizakuta

¹ Dikiri yā ò Musanε à pì: ² N ma! Ma Uri né Bezaleli, Uru daikore, Yuda buri sè. ³ Ma tò ma Nini kúa, akū à ɔndō kū gonio kū dōnaao lè ɔzī píンki gūn. ⁴ À zāble pónca dō kū wuraao kū andurufuuo kū mògotšo. ⁵ À gbè bèerède ana dō kū a dana pó gūnwo kū lí'anaaao kū ɔzī sǐnda píンkio. ⁶ Abire gbera ma Aisamaki né ɔɔliabu, Dā buri dìte a kpanyíri ū. Ma ɔzíkerinɔ gbà ɔndō ní píンki, de ò le ò pó kū ma dìtènnènɔ ke píンki: ⁷ Dakareki kuta kū doka àkpatiio kū a nékpareo kū kpé pì pó ketenɔ píンki, ⁸ teburu kū a pó ketenɔ, wura atènè fitiladibɔ kū a pó ketenɔ píンki, turaretitikpataki, ⁹ sa'opɔ kū òdi ká téen à té kū oki kū a pó ketenɔ píンki, dàga kū a dibɔɔo, ¹⁰ pókasa kū ò tānɔ, sa'ori Haruna pókasa kū ani naomainɔ kū a nénɔ sa'opɔkasano píンki, ¹¹ pó sakénisi kū bizakuta turaretiti gbī nnannao. Ò pó pìnɔ ke lákū ma dìtènnè nà píンki.

Kámmabogɔrɔ yā

¹² Dikiri yã ò Musanë à pì: ¹³ Ñ o Isarailanõne ò kámmabogorø kũ ma dítë yã da, zaakü à de sèeda ū makü kũ ákõnø dagura ari á buria, de à le à dñ makü Dikiri ma á sé ma gbënø ū. ¹⁴ Àgõ kámmabogorø pì yã da, zaakü gorø pì kúáre adoname. Gbë kũ à gorø piì tèe kë, ade gáme. Gbë kũ à zí kë gorø pìia, ò ade bo a gbënø té ò a dë. ¹⁵ Àgõ zí kë gorø suddo, a gorø suppladen áni kámma bo, zaakü makü Dikiri ma pómë. Gbë kũ à zí kë kámmabogorøaa gáme. ¹⁶ Isarailanø gõ kámmabogorø pì yã kúna ò dítë gorø zõkõ ū ari n̄ buria ma bàka kunna kúníwo yã ū. ¹⁷ Anigõ de sèeda ū makü kũ Isarailanø dagura gorø sïnda píni, zaakü makü Dikiri ma musu kũ anduniao kë gorø suddomë, akü ma làka ma kámma bò a gorø supplade zí. ¹⁸ Kũ Dikiri yã ò Musanë Sinai kpi musu à làka, akü à dokayã kë gbè anlonøa mèn pla kũ a zída ɔneo à kpàa.

32

Wura zùsanë bòrø

¹ Kũ gbënø è Musa dí kipa kpia likalikaro, ò kàkara Harunai ò pìne: Ñ fute ñ tâna kenø kewere ò dowere are, zaakü Musa kũ à ó bóte Misila pìi, ó dñ yã kũ à a lèro. ² Akü Haruna píñne: À á nögbënø wura pósäno bòte kũ á négõgbënø pónø kũ á nénögbënø pónø à suomenë. ³ Akü n̄ píni a wura pósäno bòbo ò kpà Harunaa. ⁴ À sì à kàsa lán zùsanë bà, akü à lìlø. Akü ò pì: Isarailanø, á tânan di! Àkü mé à á bóte Misila. ⁵ Kũ Haruna è le, à sa'oki bò zùu pì are, akü à kpàkpaa kë à pì: Dikiri dikpe kun zia.

⁶ Kū gu dò, gbēnō fùtē ò sa'opō kū òdi ká tén à té kū òa kū kennakūkō sa'opoo. Gbēnō vùtē òtēn pō ble òtēn í mi, akū ò fùtē òtēn pāpā ke.

⁷ Akū Dikiri pì Musanε: N̄ kipa ñ gé! N̄ gbē kū n̄ bo kūnwo Misilanō yàka. ⁸ Ò kè zé kū ma mònnea likalika, ò wuraa kàsa tāna ūlán zùsanē bà, ò kùtene ò sa òa ò pì, Isarailanō tāna kū à n̄ bótē Misilan gwe. ⁹ Akū Dikiri èra à pì Musanε: Ma è gbē pìnō sā gbāname. ¹⁰ N̄ gomala de mà a pōfē kipa'mma mà n̄ kakate, ama mani n̄ burinō ke dasi. ¹¹ Akū Musa kúte kè Dikiri a Ludané à pì: Dikiri, bóyāin ntēn pōfē kipa n̄ gbēnōa kū n̄ n̄ bótē Misila kū n̄ gbāna purao kū n̄ gásā gbānaoo? ¹² Misilanō ni pi n̄ kakatena yāin n̄ n̄ bótē, de ñ le ñ n̄ dēdē kpìnō musu ñ n̄ láka andunia gūn. N̄ n̄ pōfē kpátē ñ yā kū n̄ ye ñ kipa n̄ gbēnōaa pì bo n̄ nèsen. ¹³ N̄ dō n̄ zòblerinō Ibrahī kū Isaakuo kū Isarailao yān, zaakū n̄ la dàné kū n̄ zīdao n̄ pì, ìni n̄ buri kara lán susunenō bà, ìni bùsu kū n̄ a yā òníne kpá n̄ burinōa ògō vī gōrō sīnda pínsi. ¹⁴ Akū Dikiri yā kū à pì áni kipa a gbēnōaa pìò bò a nèsen.

¹⁵ Musa èra à kipa kphia, à doka gbè anlo mèn pla pìnō kūna a ñ. Yā kēna gbèe pìnōa kpa plapla pínsi. ¹⁶ Luda mé à gbè anlo pìnō à, akū mé à yā kērnma. ¹⁷ Yosua gbēnō wiki mà, akū à pì Musanε: N̄ zì wiki ma dō bùran. ¹⁸ Musa pì: Kùwiki mé à dō gwero, wēnda ó dōn gwe sōro, gbēnō lèsinaan maten ma. ¹⁹ Kū à kà kāni kū bùraao, à è òtēn ū wā zùsa pì arε, akū à pō fè. À gbè anlo kū à kūnaa pìnō pātē kpigerεei gwe, ò wiwi. ²⁰ Akū à zùsa kū ò pìò pìò sè à dà té. À a titi bò, akū à kà ín à kpà Isarailanōa, ò

mì. ²¹ Akū Musa Haruna là à pì: Bón gbẽ pìnc kènnę, gbasa n tò ò durunna zōkō dí taka kèe? ²² Akū à wèa à pì: Nsun pɔ fero, mare. N̄ gbẽ pìnc dɔ, kū ò vāni. ²³ Mókñō mé ò pímene mà tāna ke ke à dońne arε. Ò pì Musa kū à á bótε Misila pìi, ò dɔ yā kū à a lèro. ²⁴ Akū ma pińne gbẽ kū ò wura vñc bɔtε ò suo. Kū ò sùo, akū ma kà téń, akū à bò zùsané bɔrcɔ pì ū.

²⁵ Musa è Haruna tò gbēnɔ tēni n̄ pɔyeina ke, akū ò gɔ lalandi pɔ ū n̄ iberēnɔnε. ²⁶ Akū à zè bùra zélea à pì: Gbẽ kū ò kú Dikiri kpanɔ su ma kuru. Akū Levi burinɔ kàkara a kuru. ²⁷ À pińne: Dikiri Isarailanɔ Luda pì, á baadi a fēneda loko à dodo bùraai zéle kū zéleo, á baadi a gbēnɔ kū a gbēnnanɔ kū a gbēdakenɔ dēde. ²⁸ Levi burinɔ kè lákū Musa dàńne nà. Gbẽ kū ò n̄ dēde zī plianɔ kà gbēnɔn dúbu aakɔ taka bà. ²⁹ Akū Musa pì Levi buri pìnc: Lákū a bo á néń kū á gbēnɔ kpε nà, a á zīda kpà Dikiria gbāra, Dikiri arubarikaa dàágu gbāran gwe.

Musa kutekena Dikirine Isarailanɔnε

³⁰ Kū gu dì Musa pì Isarailanɔnε: A durunna zōkō kè, bee kū abireo mani εra mà didi kpia mà gé Dikiri kīnaa dɔ, òdigɔ dɔro ke mani le mà kútε kēneáre á durunna yā musu. ³¹ Akū à èra à gèe Dikiri kīnaa à pì: N yā nna! Gbẽ pìnc durunna zōkō kè, ò tāna ke kè n̄ zīdanε kū wuraao. ³² N̄ sùru ke! N̄ n̄ durunna kēm̄ma. Tó lenlo, n̄ ma tó warawara takada kū n kèe gūn. ³³ Dikiri pìne: Gbẽ kū à durunna kēmēne tón mani warawara ma takada gūn. ³⁴ N̄ gé kū gbēnɔ gu kū ma ònnen sà. Ma Malaika ni donne arε. Bee kū abireo tó ma wétämma na gɔrɔ kà, mani wé tām̄ma n̄ durunna

yāi. ³⁵ Akū Dikiri gagagyā kà gbēnōgu zùsané kū ò tò Haruna pìi pì yāi.

33

¹ Dikiri pì Musané: N̄ fute n̄ go la, mɔkɔn kū gbē kū n̄ bo kūnwo Misilano, n̄ gé kūnwo bùsu kū ma la dà Ibrahīne kū Isaakuo kū Yakubuo ma pì mani kpá n̄ burinɔn. ² Mani malaika gbare à doáre are mani péáre Kanaanɔa kū Amɔrino kū Itino kū Perizino kū Ivinɔ kū Yebusinɔo. ³ À gé bùsu kū vĩ kū zó'io din pìi gũn. Ama mani gé kääoro, de màsun á kakate zénlo yāi, zaakū sãgbãnadenoñ á ū. ⁴ Kū gbēnō yā pâsī pìi mà, ò ñò dò, akū gbẽke dí a zâblebõnɔ da doro. ⁵ Zaakū Dikiri gïnaké à yā ò Musané à o Isarailanɔnè à pi: Sãgbãnadenoñmè n̄ ū, bee tó ma tâa ò kūnwo gësé do, mani n̄ kakate. N̄ baadi n̄ zâblebõnɔ bobo, manigɔ dɔ̄ deran mani kē kūnwo nà. ⁶ Akū Isarailanɔ n̄ zâblebõnɔ bòbo, odi da doro zaa Orebu kpi kïnaa.

⁷ Musa dì bizakuta sé à gé dɔ bùra kpé boruna kū bùraa pìo fíti. À tó kpà kuta pìiné dakareki kuta. Gbē kū à ye Dikiri yāi ade dì bo à gé dakareki kuta pì kïnaa bùra kpé gwe. ⁸ Tó Musa bò àtén gé kpé pì kïnaa, baadi dì bo à ze a kpélelea àgɔ a gwa ari à gé à gën. ⁹ Tó Musa gè kpé pìn, téluku dì kipa àgɔ dɔ kpélelea, akū Dikiri dì yā o kääao. ¹⁰ Tó gbēnō è téluku pì dɔ kpélele pìia, baadi dì donyī kē a kpélelea. ¹¹ Dikiri dì yā o kū Musao têtëntë, lákū gbē dì yā o kū a gbēnnao nà. Musa dì era à su bùran, ama Nuni né Yosua a kpàasi dì bo kpé pìi gũnlo.

Dikiri bo à suna Musaa

¹² Musa pì Dikirine: N pìmenε mà gé kū gbē pìnɔ, ama ñdi gbē kū ntén damenε omenero. N pìmenε yā ñ ma dɔ n gbēnna ū akūsɔ ma n pɔnna lè. ¹³ Zaakū ma n pɔnna lè, n tó mà n laasunnɔ dɔ sà, de mà le màgɔ n dɔ màgɔ nna kūnwo yāpura. Ngɔ dɔ kū buri díkīna bi n gbēnɔmε. ¹⁴ Akū Dikiri wèa à pì: Ma wé nigɔ téái mà á gba kámmabonaa. ¹⁵ Musa pì: Tó ñdi wé téwáiro, ñsun ó fute laro. ¹⁶ Tó ñdi gé kūooro, deran oni le ò dɔ kū makū kū n gbē pìnɔ ó nna kūnwoo? Oni ó dɔkɔnε kū buri pāndenɔ andunia gūn deramεe? ¹⁷ Dikiri pìne: Yā kū n gbèkama pì mani ke, zaakū n ma pɔnna lè, má n dɔ ma gbēnna ū.

¹⁸ Musa pì: Ñ n gakuri mɔmenε. ¹⁹ Akū Dikiri wèa à pì: Mani tó ma manakε píni gε n are, mani ma tó Dikiri sísi n are, zaakū gbē kū má ye mà sùru ke kāaon mani ke kāao, akūsɔ gbē kū má ye mà wēnda dɔnen mani dɔnε. ²⁰ Akū à pì: Ìni fɔ ñ ma ãn gwaro, zaakū bisásiri ni fɔ à wé simale àgɔ kunlo. ²¹ Dikiri pì: Ñ gu gwa da ma sare la. Ñ ze gbèe musu gwe. ²² Tó ma gakuri pì ten gε, mani n sɔtɔ gbèsokon mà a õ kúnla ari mà gëte. ²³ Tó ma a õ gònla, Ìni ma kpε kpa e sà, ama oni fɔ ò ma ãn ero.

34

Gbè anlo dufunɔ

¹ Dikiri pì Musanε: Ñ gbè anlo ke mèn pla lán a káakunɔ bà, mani yā kū õ kú a káakupɔ kū n wìncɔa kẽm̄ma. ² Ngɔ kú soru gūn kɔnkɔ. Ñ didi Sinai kpià ñ ze ma are a mìsɔntea. ³ Gbèke sún su kūnworø. Ósun gbèke e gukea kpi pìia sero. Bee sã ke zù sún su pó ble a gëiro.

⁴ Musa gbè anlo à mèn pla lán a káakunç bà. À fùtè kónkò káakukaaku, akú à dìdi Sinai kpia à gbè anlo mèn pla pínç kúna a òfí lákú Dikiri òne nà. ⁵ Dikiri kípa túrukpe gún à zé a sare, akú à a zída tó sìsi. ⁶ Kú Dikiri ten gë a are, à a tó sìsi à pì: Dikiri, Dikiri Luda wéndadñnnéri sùrudén ma ü. Ma pç dì fé likaro, má gbéké kú náanio vĩ zókó. ⁷ Madìgô gbéké vĩ kú gbénç ari ní buri lémmé, mani ní yã vâninç kémma kú ní taarinç kú ní durunnano. Ama madì tó taaride bo pâro. Madì denç yã vâni wí ní néno musu kú ní daikorenç kú ní sâkpénç kú ní nasiônç. ⁸ Musa wùtè a nèsele kutena à donyí kène gôñç ⁹ à pì: Dikiri, zaakú ma n pónna lè, ní gé kúoo. Bee kú gbé pínç sâ gbâna, ní sùru ke kúoo ó yã vâninç kú ó durunnano musu ní ó sé n pónç ü.

*Luda bâka kunna kú Isarailanç
(Bon 23:14-19)*

¹⁰ Dikiri pì: Ma bâka nigô kú kâáome. Mani yâbonsare ke á píni wára, kú gbéké dí a taká ke buri ke gún andunian zikiro. Buri kú ò likaáinç ni ma yâkêna e, zaakú mani yã naaside ke kâáo. ¹¹ Àgô yã kú ma òáré gbâra kúna, mani péáre Amorinç kú Kanaanç kú Itinç kú Perizinç kú Ívinç kú Yebusinç. ¹² À laakari ke! Àsun lédokõnç ke kú bùsu kú áten gé gën dençoro, de àsun tankuté kpákpa á zídanero yâi. ¹³ À ní sa'okinç gboró à ní tâna gbènç wíwi à Aséra línc zózô. ¹⁴ Àsun kútè tânanero, zaakú makú Dikiri ma tón Gôba, madì gôba kpá. ¹⁵ À laakari ke! Àsun lédokõnç ke kú bùsupidençoro, zaakú tó òtèn pâpâ ke ní tânanç yã musu, òtèn sa omâma, oni á sisi à ní sa'ona nòbô só kûñwome. ¹⁶ Àsun nò sé á nénonç ní téro, zaakú tó ní nénobéñç ten pâpâ

ke n̄ tānan̄o yā musu, oni tó á néno pāpā ke kūnwo se. ¹⁷ Àsun mò pi tāna ūro.

¹⁸ Àgō Burodi Futēnasari dikpe ke. Àgō burodi futēnasari só gōrō supplā mō kū òdi pi Abibu gūn lákū ma diteáre nà, zaakū mō pìi gūn a bōtē Misila. ¹⁹ Á daudun̄ bi ma pónomé n̄ píni kū á pókāde né sà káakuno n̄ píni, zù ke pó keten̄. ²⁰ Àgō zaaki né sà káaku bo kū sāo. Tó ádi boro, à a waka fī à dē. Àgō á daudun̄ bo. Gbēke sún su ma kīnaa ḥkoriro. ²¹ Àgō zī ke gōrō suddo à kámma bo a gōrō supplade zī, bee búwigōrō ke pókēgōrōn yá.

²² Àgō Pókēna dikpe ke gōrō kū a na burapō káaku kekenaaa. Àgō Pódufublena dikpe ke wè lakanaaa. ²³ Wè kū wèeo gōgbē sīnda píni gō su makū Dikiri Isarailan̄ Luda are gèn aakō. ²⁴ Mani péáre burin̄a mani á bùsu lé karaáre. Gbēke ni á bùsu ni de gōrō kū áten su makū Dikiri á Luda are wè kū wèeo gèn aakōro. ²⁵ Àsun pōfutena kpáma leelē kū sa'opō aruoro. Àsun Vīnla sa'ona nòbō dite gu dàaro. ²⁶ Àgō gé makū Dikiri á Luda ḥnn kū á burapō káakuno. Àsun blène nòbō kuku kū a da yō'ioro.

²⁷ Akū Dikiri pì Musan̄e: N̄ yā pìn̄o kē takadan, zaakū ma bàka kunna kūnwo kū Isarailan̄ yān̄on gwe. ²⁸ Musa kú kū Dikirio gwe ari gōrō bupla fānantē kū gwāanio pōblenaa sari pōminaasari. Akū Dikiri a bàka kunna kūnwo yā mèn kurin̄ kē gbè anlo pìn̄o.

Musa an tékēnaa

²⁹ Kū Musa kípa Sinai kpia, à gbè anlo mèn pla kū doka kēaa pìn̄o kūna a ḥñ. À dō kū a ãn ten

té ke ñ yã'ona kũ Dikirio yãiro. ³⁰ Kũ Haruna kũ Isarailanç a è ñ píンki, a ãn ten té ke, vĩna ñ kũ ò nai. ³¹ Akü Musa ñ sísi. Haruna kũ gbë zõkõnç èra ò sù a kïnaa, akü à yã ò kûnwo. ³² Abire gbera Isarailanç nài ñ píンki, akü à yã kũ Dikiri ditearee Sinai kpi musu òníne píンki. ³³ Kũ à yã òníne à làka, à fáta kù a ãnnwa. ³⁴ Tó à gë à yã o kũ Dikirio, àdi fáta go ari à era à bo. Tó à bò, àdi yã kũ Dikiri ditearee o Isarailanç, ³⁵ akü òdi e a ãn ten té ke. Musa dì era à fáta kú a ãnnwa ari à era à gë à yã o kũ Dikirio.

40

Bizakuta sakënaa

¹ Dikiri pì Musanë: ² Ñ kuta dɔ kũ à de dakareki kuta ũ mɔ káakun gorɔ káaku zĩ ³ ñ àkpati kũ doka gbè anlonon kú a gûn diten ñ lábure kpái. ⁴ Ñ gë kũ teburuo ñ a tanç kátea zéazea. Ñ gë kũ fitiladibcoo ñ a fitilanç keke. ⁵ Ñ wura turaretitikpataki dite doka àkpati are ñ kuta kpélele lábure kpá ñ tataale. ⁶ Ñ sa'opɔ kũ òdi ká téen à té kũ oki dite dakareki kuta kpélelea, ⁷ ñ dàga dite dakareki kuta dagura kũ sa'okio ñ í kán. ⁸ Ñ kara kpá ñ likai, ñ lábure kpá karaa pì léa.

⁹ Ñ pó sakënisi sé ñ kú kpé pìia kũ pó kũ ò kú a gûnnç píンki ñ dite ma pó ũ kũ a zîkebõnç, oni gɔ ma pó ũ. ¹⁰ Ñ nísi pì kú sa'oki pìia kũ a zîkebõnç píンki. Ñ sa'oki pì dite ma pó ũ, anigɔ de ma pó ũ deónla. ¹¹ Ñ nísi pì kú dàga pìia kũ a dibcoo, oni gɔ ma pó ũ. ¹² Ñ su kũ Harunao kũ a néno dakareki kuta kpélelea ñ zú o gwe. ¹³ Ñ sa'ori pókasano da Harunane, ñ nísi

kúa ñ a dite ma pó ū, ani gō ma gbàgbari ū. ¹⁴ Ñ su kū a néñō dō ñ utagyabano dadañne, ¹⁵ ñ nísi kúkuñma lákū n kù ñ dea nà, oni ma gbagba. Nísikummanaa pì mé ani tó ògō de ma gbàgbarinō ū ari ñ buria. ¹⁶ Musa kè lákū Dikiri òne nà píni.

¹⁷ Ñ bona Misila wè plade mō káaku góro káakua ò kuta pìi dò. ¹⁸ Kū Musa ten kuta pì dò, à a zebonō pètèpete gíja, akū à a lípetenō pèpèn à a líkpakpano kpàkpan, akū à lípetenō pètèpete. ¹⁹ À biza kùa, akū à bára kùtea lákū Dikiri òne nà. ²⁰ À sèeda gbè anlonō sè à kà àkpatii pìi gún, à àkpatii pì sélinō dà a zāñō gún, akū à a né kùtea. ²¹ À gèo kpén, akū à lábure kpà sèeda àkpatii pìi lákū Dikiri òne nà. ²² À teburuu dite dakareki kutan lábure pì kpélele kpa gugbànduru kpa. ²³ À burodii kàtea Dikirine zéazea lákū à òne nà. ²⁴ À fitiladiboo dite dakareki kutan arédkñana teburuua gènōmidóki kpa, ²⁵ à fitilanō nàna Dikiri are lákū à òne nà. ²⁶ Akū à wura turaretitikpataki pìi dite dakareki kutan lábure sare, ²⁷ akū à turaretiti gbī nnanna kpàtaa lákū Dikiri òne nà. ²⁸ Akū à lábure kpà kuta pì léa.

²⁹ À sa'opō kū òdi ká téñ à té kū oki dite dakareki kuta kpélelea, akū à sa'opō kū òdi ká téñ à té kū òa kū flawaao lákū Dikiri òne nà. ³⁰ À dàgaa pìi dite dakareki kuta dagura kū sa'okio, akū à í kàn. ³¹ Gwen Musa kū Harunao kū a négōgbēnō dì ñ ɔnō kū ñ gbánō pípin. ³² Tó òten gẽ dakareki kutan, ke tó òten na sa'okii, òdi ñ ɔnō kū ñ gbánō pípin lákū Dikiri ò Musané nà. ³³ Akū à karaa kpà à lìka kuta pìi kū sa'okio, akū à lábure kpà karaa pì léa. Len Musa zĩ pìi kè à làka le.

*Dikiri gakuri kipana bizakutan
(Nar 9:15-23)*

³⁴ Akū téluku pìi dà dakareki kuta pìla, Dikiri gakuri kuta pìi pà. ³⁵ Musa dí fɔ à gè dakareki kuta pìi gǔnlo, kū téluku dàala akūsõ kū Dikiri gakuri kuta pìi pà yāi.

³⁶ Isarailano táa'onaa gǔn, tó téluku pìi gó kuta pìia, akū òdi fute kū táo. ³⁷ Tó téluku pì dí goaro, òdi fute kū táoro, sé zí kū à góa. ³⁸ Fānantē Dikiri téluku dì da kuta pìla, gwāani sō té dìgɔ kú téluku pìi gǔn. Len Isarailano dì e le ní píngki ní táa'onaa gǔn píngki.

**Luda yā takada kū Bisā yāo
Portions of the Holy Bible in the Busa language of
Nigeria**

copyright © 2005 SIM International

Language: Bisā (Busa)

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

8631d380-7d17-5581-abf9-174814e8ccc3